

DEBRECENI EGYETEM
INFORMATIKAI KAR
KÖNYVTÁRINFORMATIKAI TANSZÉK

EGYETEMISTÁK MŰVELŐDÉSI SZOKÁSAI
SZAKDOLGOZAT

TÉMAVEZETŐ:

SUPPNÉ DR. TARNAY GYÖRGYI
nyugalmazott egyetemi adjunktus

KÉSZÍTETTE:

RÁCZ ANIKÓ
informatikus könyvtáros hallgató

DEBRECEN

2010

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1. Egyetemisták, főiskolások életmódja, motiváció, tanulás	4
2.2. Olvasási szokások	10
2.3. Könyvtárhasználat	16
2.4. Internet-, és számítógép-használattal kapcsolatos kutatások	21
3. Saját vizsgálat	24
3.1. A kérdőív felépítése	24
3.2. Általános adatok	26
3.3. Tanulmányi adatok	28
3.4. Szórakozás, szabadidő	31
3.5. Olvasás, könyvtárhasználat	38
3.6. Kultúra	46
4. Összefoglalás	47
5. Felhasznált irodalom	49
6. Függelék	51
7. Köszönetnyilvánítás	57

1. Bevezetés

A napjainkban zajló gazdasági és társadalmi változások az oktatás területén is jelentős változásokat hoztak. Egyre nagyobb számban tanulnak tovább a középiskolát végzett fiatalok. Ők sajátos társadalmi helyzetben vannak. Bizonyos ideig még ahhoz a társadalmi réteghez tartoznak, amelyben szüleik élnek, de azok akik nem értelmiségi családból származnak, éppen a felsőfokú oktatásban való részvétel útján kerülnek oda. Koruknál fogva az ifjúsághoz tartoznak, a diploma megszerzése után viszont már fiatal felnőtteknek számítnak. A felsőoktatási intézményekben tanulók szabadidős szokásairól a hetvenes években több átfogó felmérés készült, de a frissebb kutatások ennek csak egy-egy részletét érintik.

Szakdolgozatom témájaként az egyetemi hallgatók művelődési szokásainak vizsgálatát választottam. Tanulmányaim során már korábban is végeztem hasonló felmérést. Akkor 10-14 éves gyerekek olvasási szokásait vizsgáltam. Ez a témakör már akkor is felkeltette érdeklődésemet. Jelen dolgozatomban nem csak az olvasási szokásokat, hanem a művelődés egyéb lehetőségeit is vizsgálom. A vizsgált csoport is más. Az elemzést a Debreceni Egyetem Agrártudományi Kar hallgatóinak körében végeztem. Azért ezt a csoportot választottam, mert itt dolgoztam a könyvtárban hallgatóként. Dolgozatomat két nagyobb részre bontottam. Először felkutattam és elemeztem a témában eddig fellelhető vizsgálatokat. Majd a saját kérdőívem alapján önálló kutatást végeztem.

2. Szakirodalmi áttekintés

A felsőoktatásban tanulók életmódjáról viszonylag kevés adattal rendelkezünk. A szabadidő eltöltéséről viszont már több felmérés is készült, bár az eddigi kutatások inkább az egyes résztevékenységekkel, például olvasás, Internet-használat, könyvtár használat és egyéb szabadidős tevékenységekkel foglalkoztak. Ezeknek a kutatásoknak egy részét szeretném a továbbiakban sorba venni.

2.1. Egyetemisták, főiskolások életmódja, motiváció, tanulás

A tanítójelöltek szabadidős tevékenységeit vizsgálta 2005-ben Sebőkné Lócz Márta. Mivel a kérdőíves módszer sok esetben a kérdező behatárolt gondolatit tükrözi, igyekezett a lehetőség szerint nyitott kérdéseket alkalmazni és így a válaszadásokat sokszínűségében bemutatni, és kevésbé befolyásolni. Az első kérdésben megkérte a hallgatókat, hogy sorolják fel hat legkedvesebb szabadidős tevékenységüket, rangsorolva. Az elemzés során a válaszok pontértéket kaptak, amelyek a válaszadók értékítéletét fejezik ki. A legmagasabb értéket a sportolási tevékenységek kapták, ezt követi, nem sokkal lemaradva az olvasás. Arról nincsenek adatok, hogy milyen irodalmat olvasnak szívesen, de a rangsorban elfoglalt helye is bizonyítja, hogy érdemes, és szükséges is az ízlésvilágot irányítani ezen a területen. A korosztályra jellemzően, barátokkal töltött idő is nagy hányadot tesz ki a szabadidőből. A lista következő helyein a szórakozás és a zenehallgatás áll. A szórakozás kategóriában a diszkó jellegű zenés szórakozóhely a meghatározó. Ez logikus, hiszen az ő értékrendjükbe illik igazán, és valójában is ezt a fiatal réteget célozza meg a szórakoztatóipar ezen ága. A TV-nézés csak ezután következik, ami biztatónak mondható. Sajnálatos módon a mozi és a színház nagyon háttérbe szorult, a két tevékenység közül is a mozi a népszerűbb. A szerző nem az igények hiányát teszi felelőssé ezért. Sokkal inkább a lehetőségek hiányát, illetve a családok anyagi helyzetét. Hasznos lenne ezt a művelődési területet népszerűsíteni a képző intézményekben, hiszen első generációs csoportról van szó. Az Internet használata

nagyon csekély, ami megdöbbentő és elkésérítő. Az okokat itt is a család anyagi helyzete jelentheti, illetve a felsőoktatási intézmények szűkös lehetőségeiben. A tanítóképzés igen széles skálán mozgó műveltségi területeket ölel fel. A hallgatók többféle kreatív tevékenységet is megneveztek, mint például zenélés, rajzolás, festés vagy versírás.

A tanítójelöltek kétharmada kistelepülésen él, az ott élő emberek kultúrájával, mentalitásával érkezik a főiskolára. Köztudott, hogy általában nem a legjobb tanulók jelentkeznek ide. A bekerülés alacsony pontszámmal is lehetséges, sokan más intézménybe történő sikertelen próbálkozás után jönnek ide, kényszermegoldásként. Sokan érkeznek szakközépiskolából, így a humán tárgyak tanulásánál gondjaik akadhatnak. A vidéki kötődéssel diplomát szerzett értelmiségiek szívesen mennek vissza lakóhelyükre, vagy ahhoz hasonló településre munkát vállalni. A szülők esetében, a szerző elégnék találta az apa iskolai végzettségét vizsgálni. Magas a szakmunkások aránya, majdnem a válaszok fele. Az értelmiségi apák aránya 21%. Legtöbben az orvos, pedagógus és a mérnök foglalkozásokat írták be. Községekben megfigyelhető, ha a családban van pedagógus, gyakran a gyermek is ezt a pályát választja. A tanító szak nem a legnépszerűbb a továbbtanulási ranglistákon, de a kistelepüléseken élők szemében mégis bizonyos társadalmi elismertséget jelent.¹

Kovácsné Tóth Ágnes a pályaválasztási motiváció értékrendi alapjait vizsgálta diplomásápoló- és tanárképző főiskolai hallgatók körében. Mindkét munkához magasan képzett, kvalifikált és hivatástudattal rendelkező dolgozókra van szükség. Az elemzett hallgatókra a női többség jellemző, 92% ápoló szakon és 70% pedagógusszakon. Náluk népszerűbbek az emberi kapcsolatokat előtérbe állító, segítő szakmákra felkészítő képzések. Vizsgálta a motiváló tényezőket. A szak választásában az „embereken való segítség” és a „pálya iránti érdeklődés” bizonyult a legerősebb motiváló faktornak. Az ápolóknál harmadik helyen állt a „biztos munkahely”, a pedagógusoknál, pedig ez állt negyedik helyen. A „társadalmi megbecsültség” ápolók esetében a negyedik, pedagógusoknál a harmadik tényező. A család és a barátok hatása azonos arányban érvényesül. A karrier lehetősége a

---

¹ Sebőkné Lóczi Márta: A tanítójelöltek szabadidős tevékenységei mintázatai = Educatio, 2005. 2. sz. 423. p.

hallgatókat kevésbé, vagy egyáltalán nem befolyásolja. A motivációk sorának utolsó helyein a „sok pénz keresésének lehetősége” és a „máshova nem vettek fel” szerepel. A szerző vizsgálta a hallgatók jövőbeli szakmai terveit. Az ápolók 82%-ának állt szándékában szakmán belül elhelyezkedni. Ugyanez a pedagógusokról már csak 38%-ban mondható el. A hallgatók szülei többnyire alacsonyabb végzettségűek, a végzettek első generációs értelmiségiek lesznek. A szabadidős tevékenységekre jellemző a kor kultúrájának, a hallgatók életkorának megfelelő modern, társasági, fiatalos tevékenységstruktúra. Ide tartozik az olvasás, sportolás, tánc, mozi, könnyűzene-hallgatás és a számítógép-használat. Nem jellemző a hagyományos kulturális tevékenység, vagyis a színházlátogatás, a könnyűzenei és komolyzenei koncertre járás.²

Hallgatók idő-felhasználási mintázatait vizsgálta Bocsi Veronika 2005-ben. A hallgatók életmódja, életritmusa jelentősen eltér a társadalom átlagos jellemzőitől. Ennek oka nem csak abban keresendő, hogy a populáció társadalmi háttere, értékrendje partikulárisnak tekinthető, hanem abban is, hogy a diákévek teljesen eltérő kötettségeket követelnek az egyéntől, valamint nagyobb szabadságot is biztosítanak. A szórakozás, társas élet és a rekreáció az egyetemisták életében dominánsabb részt képez. Szabadidejüket fokozottabban jellemzik az értelmiségiekre jellemző attitűdök, hiszen sokan ilyen családi háttérrel rendelkeznek. A felsőoktatás eltömegesedésével azonban a hallgatók várhatóan kevésbé fognak az értelmiségre jellemző szabadidős tevékenységeket, értékrendeket és viselkedési formákat folytatni.

A kutatásban résztvevő hallgatók Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye felsőfokú intézményeinek hallgatói közül, valamint határon túli intézményekből kerültek ki. Elsőnek a legfontosabb napi tevékenységekre fordított vették számba. Az eredmények szerint, a hallgatók átlagosan napi 1 órát szánnak olvasásra, 45 percet sportolásra. A magyar társadalom átlagától elmaradva, másfél órát szánnak tévézésre, videózásra. Két és fél órát tanulnak naponta, egy órát szánnak rádióhallgatásra és másfél órát zenehallgatásra. Az Internetet átlagosan 43

---

² Kovácsné Tóth Ágnes: Pályaválasztási motiváció értékrendi alapjai diplomásápoló- és tanárképző főiskolai hallgatók körében = Orvosi hetilap, 2008. 34. sz. 1601-1608. p.

percig használják, és naponta 2 órát szórakoznak. Összefüggéseket kerestek a szülők iskolai végzettsége és az egyes tevékenységek között. Azt tapasztalták, hogy minél magasabb az édesapa végzettsége, annál kevesebb időt fordítanak a hallgatók tanulásra. Viszont annál többet sportolásra és Internetezésre. Vizsgálták a települések és tevékenységek kapcsolatát is. A falvakban lakók több időt szánnak a tanulásra, és kevesebbet sportolnak és Interneteznek. Majd a különböző karok jellegzetességeit kereste. Több helyen jelentős eltérések vannak. Az Orvosi Kar hallgatói többet olvasnak, a Műszaki Főiskolai Kar tagjai gyakrabban használják az Internetet. A kötetlenebb, tanulással nem összefüggő tevékenységek az Orvosi Karon szorúlnak leginkább háttérbe, míg a Műszaki Karon, TTK-n a leghangsúlyosabban. Szélsőségként emelhetjük ki, hogy az orvostanhallgatók átlagosan napi 6 órát alszanak, a bölcsészek másfél órát olvasnak. Összességében az eredményekből levonható, hogy a demográfiai változókön kívül a hallgatói életet leginkább meghatározó keretek is befolyásolják. Például a lakóhely fontos tényező, míg a szülők végzettsége, nem, településtípus változója kevesebb tevékenységgel mutatott szoros kapcsolatot. Kimutatható, hogy a karok eltérő idő-kezelési stratégiákkal rendelkeznek, amelyek a különböző tevékenységek időráfordításában komoly eltéréseket produkálnak.³

Lakner Zoltán, Vízvári Béla, Hajdu Istvánné, Kocsondi József, azt vizsgálták, hogyan gondolkodnak, tanulnak, élnek az egyetemista-főiskolai hallgatók 2002-ben. A vizsgálat célcsoportjául négy nagyobb reális intézmény hallgatóit választották. A nemek aránya jól mutatja azt az átalakulást, amely az elmúlt néhány évtizedben történt a felsőoktatásban. A korábban férfiakra jellemző szakokon is, jelentősen megnőtt a női hallgatók aránya. A hallgatók családi hátterét vizsgálva, szintén érdekes következtetésre jutottak. A válaszadók szülei szinte kivétel nélkül legalább szakmunkásképző iskolai végzettséggel rendelkeznek. Eszerint itt húzódhat egy műveltségi küszöb, amely a vizsgált intézményekbe történő sikeres bejutás informális előfeltétele. Ha ez a háttér nem áll rendelkezésre, úgy tűnik minimális az esélye annak, hogy valakiből egyetemi, vagy főiskolai hallgató váljon, még akkor is, ha az

---

³ Bocsi Veronika: Hallgatók idő-felhasználási mintázatai = Educatio, 2005. 2. sz. 429. p.

intézmény nem tartozik a divatos, gyakran túljelentkezéssel jellemezhető intézmények közé.

Vizsgálták az intézményválasztás motivációit. Az egyes tényezők fontosságát 1-től 5-ig terjedő skálán kellett értékelnie a hallgatóknak. Meglepődve tapasztalták, hogy egyik tényező átlaga sem érte el a 4-es értéket. Ez azt mutatja, hogy nehezen határozható meg olyan motivációs tényező, amely önmagában képes lenne igazolni valamely intézmény választását. Viszonylag magas értékeket kapott az „érdekelt a választott szakmám”, a „végzés utáni igényes munkavégzés lehetősége” és a „látóköröm bővítése” megfontolás. Ez azt igazolja, hogy a hallgatók alapvetően szakmai szempontok alapján hozzák meg továbbtanulási döntésüket, sokadrangúak az olyan tényezők, mint „baráti kör kimondatlan elvárásainak történő megfelelés igénye”, „kalandvágó”, „intézmény közelsége”.⁴ A szerzők aggasztónak tartják, hogy nem működnek pályaorientációs rendszerek. Alacsony értékeket kaptak „a családi hagyományok folytatása”, a „szülők, barátok, rokonok tanácsai” és a „sikeres embereket ismerem a választott szakmából” szempontok. Ez azért is jelenthet problémát, mert így komolyabb személyes tapasztalat nélkül indulnak el olyan pályán, amelyeknek megpróbáltatásairól alig vannak személyes élmények. Magas értéket kapott az „érdekeltek azok a tárgyak, melyeket az intézményben tanítanak” szempont. A válaszadók többsége úgy gondolhatja, a kedvenc középiskolai tárgyait, vagy ahhoz hasonlóakat fog tanulni a felsőoktatásban is. Azonban sok esetben alig van köze a felvételi tárgyaknak az intézményben oktatott ismeretekhez. Magas még a „valamilyen diplomát akartam szerezni” indok is. Következő kérdésükben arra voltak kíváncsiak, hogy milyen munkahelyet szeretnének a hallgatók végzés után. Szembetűnő volt, hogy homogénebb válaszokat kaptak, a különböző intézmények diákjai hasonló tényezőket tartottak fontosnak. Pontosabban kirajzolódott az az tényező, amelyeket az első munkahely szempontjából fontosnak tartottak. Jelentősnek tartják a viszonylag sok szabadidőt, kedvező légkört, és az anyagi elismertséget. A férfi és nő válaszadók között alig volt eltérés. Megdőlni látszik az az

---

⁴ Lakner Zoltán, Vizvári Béla, Hajdu Istvánné, Kocsondi József: Hogyan gondolkodnak, tanulnak, élnek napjaink egyetemi-főiskolai hallgatói? I. = Magyar felsőoktatás, 2002. 8. sz. 46. p.

általános közvélemény, hogy a nők sokkal inkább keresnek nyugalmas, kevesebb kihívással járó munkaköröket, mint a férfiak.⁵

A miskolci egyetemisták kulturális orientációját tanulmányozta Tőkéczi Ilona 1990-ben. A legfőbb figyelmet az igények eredetének vizsgálatára fordította. Eredményeit egy 68-as vizsgálattal vetette össze. Megfigyelte az olvasás minőségi romlását. Döntően szórakozást, kikapcsolódást jelent számukra. A legnépszerűbbek a kurrens sikerkönyvek, krimik. Emellett az olvasás mennyisége is csökkent. Ezek meglepő eredmények, hiszen javult a hozzáférhetőség. Minőségileg és mennyiségileg is jobb lett a kínálat. A hallgatók felénél csökkent az olvasásra szánt idő a korábbiakhoz képest. Már nincs meg a továbbjutás, kötelező irodalom „kényszere”. Az előbbieket következmenye, hogy a kedvenc időtöltések között, az olvasás visszacsúszott az elsőről a második helyre.

A hallgatók több mint fele nem volt még hangversenyen. Nem alakult ki az igény bennük a komolyzenére, sőt akár taszító is számukra. Színházba már többen járnak, akik nem, azok is inkább azért, mert helyben kevés színvonalas, érdekes darabot nézhetnek meg, elégedetlenek a kínálattal. Kimutatta, hogy a hallgatók nagy része hiányosnak, unalmasnak, nem megfelelőnek tartja az egyetem által nyújtott kulturális lehetőségeket, pedig igény lenne rá. Ennek a legfőbb oka, hogy a szervezők inkább a nyereséget tartják szem előtt, mint a minőséget. A programok hiányában az egyetemisták a hétvégéiket nem a kollégiumokban töltik, mivel nincsenek programok, amiért maradhatnának. Ugyanakkor a szervezők nem is készülnek színvonalas programokkal, mert nincs kinek. Az ördögi kör feloldásához egyeztetés lenne szükséges. Emellett a hazautazás okai között, egyéb, személyesebb tényezők is szerepet játszanak. Vizsgálta, hogy mire lenne igény. A vélemények szórtak, de összességében elmondható, hogy több, színesebb, nyitottabb, emberközelibb, könnyen elérhető és megfizethető programokat várnak. A hallgatók fele úgy érzi, magasabbak lettek az igényeik, ami valahol ellentmondás az eddigi tapasztalatokkal. A szerző szerint akár azzal is lehetne ezt magyarázni, minőségileg javultak az igények, a mennyiség rovására.

---

⁵ Lakner Zoltán, Vizvári Béla, Hajdu Istvánné, Kocsondi József: Hogyan gondolkodnak, tanulnak, élnek napjaink egyetemi-főiskolai hallgatói? II. = Magyar felsőoktatás, 2002. 9. sz. 51. p

Összegzésül kijelentette, hogy az egyetemisták nagy részének nincs meg a lehetősége, vagy nem is vágyik a diploma kötelezettségein túli értelmiségi életmódra. Igaz, hogy a lehetőségeik korlátozottak a programok hiánya miatt, de vannak az önművelődésnek olyan lehetőségei, melyek ettől függetlenek (például az olvasás).⁶

Az egyetemisták főiskolások tanulási szokásai címmel írt kutatást Miklós György 1997-ben. Vizsgálta a könyvtárhasználat gyakoriságát. A hallgatók egynegyede nem használja gyakran a könyvtárat, a többiek egyforma arányban választották a „nagymértékben” és a „kismértékben jellemző” válaszlehetőségeket. A diákok 1%-a soha nem jár könyvtárba, 24%-uk hetente többször, akár naponta is, 23% hetente egyszer, 26% havonta egyszer, 4% csak vizsgaidőszakban.

Ezen kívül vizsgálta még a számítógép-használatot. A modern technika a főiskolások, egyetemisták életének szerves részévé vált. Alig egytizedük viszont azt vallotta, hogy idegenkedik használatától, 62%-uknak teljesen természetes dolog. Ennek ellenére nem használják ki a lehetőségeit. A hallgatók negyede használ rendszeresen szövegszerkesztőt, negyede ritkán, a többiek eddig csak néhányszor, vagy sohasem. Még kevésbé jellemző, hogy valamilyen speciális programot használjanak (15%), 45% soha nem használ más programot. Az e-mailt csak 12% használja rendszeresen, 65% még sose vette igénybe ezt a lehetőséget. Az Internetet még kevesebben használják, a hallgatók 5%-a, 73% még sohasem.⁷

2.2. Olvasási szokások

Kóródi Márta két felsőoktatási intézményben vizsgálta a hallgatók olvasási szokásait, azon belül is a lányokra összpontosítva (2007). Hasonló vizsgálatoknál gyakran figyelnek a férfiak és nők közötti különbségekre. Ennek, számszerű adatokkal alátámasztható oka van. A két nem között valóban jelentős eltérések mutatkoznak a kulturális tevékenységek különféle dimenzióiban. A kutatás a

---

⁶ Tőkéczi Ilona: Miskolci egyetemisták kulturális orientációja. Bolyai Füzetek. -Pedagógiai Szociológiai Tanulmányok, H. n.m1990.

⁷ Miklós György : Egyetemisták, főiskolások tanulási szokásai = Educatio, 1997. 4. sz. 762. p.

Debreceni Egyetem egyetemi és főiskolai karainak, illetve a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Főiskolának a negyedik évfolyamos hallgatóira irányult. Fontosnak tartja megismerni a jövő értelmiségének tekinthető fiatalok könyvtárhasználati szokásait, hiszen az olvasók lassan fogyatkozó táborában ők lehetnek azok, akik megőrzik a nyomtatott kultúra presztízsét. Korábbi vizsgálatok eredményei szerint a nők az olvasás mennyiségi és minőségi dimenzióiban is jobb mutatókkal rendelkeznek férfitársaiknál. A két nem számára, nem csupán az olvasmányok értéke más, hanem azok szerepe is. Például a könyvolvasás manapság inkább nőies tevékenység, azaz a rendszeres könyvolvasók között nagyobb arányban találunk nőket, ezzel szemben a férfiak, akik inkább ismeretszerzés céljából olvasnak, szívesebben forgatnak valamilyen sajtóterméket. Az egyáltalán nem olvasók táborában is magasabb a férfiak aránya. Végül az olvasmányszerkezetben is eltérések vannak. Inkább a nőkre jellemző a szépirodalom olvasása. Ezek alapján feltételezhető, hogy a lányok nagyobb saját könyvtárral rendelkeznek, sűrűbben járnak könyvtárba, és általában gyakrabban is olvasnak, mint férfi hallgatótársaik. A hipotézisek szerint a szépirodalom olvasásának terén a lányoké az elsőbbség, azonban a szakirodalom olvasásában nem feltételeznek jelentős eltérést a két nem között. Újságot olvasás terén, úgy vélik, a férfiak lesznek aktívabbak. Végül, bár a férfiakra jellemzőbb a gyakori Internet-használat, a nemek közötti hagyományos olvasmányformák terén megfigyelt különbségek az elektronikus kínálat esetében is érvényesülhetnek.

A házikönyvtár mérete, a könyvtárba járás és az olvasás gyakorisága mind olyan alapvető olvasásszociológiai mutatók, amelyek önmagukban is hangsúlyos különbségekre mutathatnak, különböző csoportokban, rá az olvasási szokásokban. Először a saját könyvtár nagyságára kérdezett rá. Bár a fiúk között nagyobb arányban találunk olyanokat, akik csupán elenyészően kevés számú könyvvel rendelkeznek, a másik oldalon, az 500 könyvnél többet birtoklók táborában is nagyobb arányban képviseltetik magukat. Ha azonban összevonnuk a két legfelső kategóriát (300 felett), azt tapasztaljuk, hogy a lányok tulajdonában valóban több van. A könyvtárlátogatás gyakorisága tekintetében azonban még szembeötlőbb a két nem közötti különbség. A férfihallgatók csaknem 40%-a még havi gyakorisággal sem jár könyvtárba, sőt, nagyobb azok aránya is, akik még sose voltak ott. Ezzel szemben a lányok majdnem harmada havonta legalább egyszer elmegy a könyvtára,

40%-uk pedig heti rendszerességgel jár. A kutatás eredménye szerint az olvasás gyakorisága is nagyobb a lányoknál. A férfiak között magasabb azok aránya, akik nem, vagy csak nagyon ritkán olvasnak (31%, nőknél 20%), továbbá, amíg a férfiak negyede vallotta magáról, hogy gyakran olvas, addig a nőknek harmada. Átlagosan, évente a fiúk 11 könyvet, a lányok, pedig 17-et olvasnak. Következő hipotézise a preferált olvasmánytípusokra vonatkozott. A vizsgálat kimutatta, hogy a lányok körében magasabb azok aránya, akik gyakran, vagy viszonylag gyakran szépirodalmi alkotást is a kezükbe vesznek. A fiúk sajnos, csak a szépirodalmat nem olvasók között tettek szert jelentős „előnyre”, több mint harmaduk sorolható ide. Szakirodalom olvasásának gyakoriságában nem találtak statisztikailag is igazolt különbséget. A folyóirat-olvasáshoz kapcsolódó hipotézist az eredmények csak kismértékben támasztották alá. Míg a napilapok olvasásának gyakoriságában nem volt jelentős különbség, addig a hetilapok esetén épp a lányok között találunk kissé nagyobb arányban olyan hallgatókat, akik időnként vagy rendszeresen olvassák ezeket. Viszont, a férfihallgatók között nagyobb arányban voltak a havilapokat rendszeresen olvasók. Összességében, úgy tűnik tehát a kutatás alapján, hogy a lányok a folyóiratok terén is kedvezőbb mutatókkal rendelkeznek.

Utolsó kérdésköre az Internet lehetőségeinek a használatát vizsgálta. A megkérdezett tevékenységek: Interneten szörfözés, letöltés, email, Chat. Minden kategóriát a férfihallgatók végeznek gyakrabban. A lányok 20% böngész a Internetet minden nap, a fiúk kétszer ilyen arányban. A férfihallgatók harmada naponta tölt le, a nőknél, ez csak 6%, sőt 19%-uk nem is használja ezt a lehetőséget. A férfiak fele nem használja a chat-et, nőknél ez 72%.

Végül a nemek megkülönböztetése nélkül, számba vette a hallgatók által megnevezett legkedvesebb szerzőket. Magyarok közül több említést kapott Jókai Mór, Lőrincz L. László, Márai Sándor, Rejtő Jenő, Wass Albert, Szabó Magda, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán. A legtöbb szavazatot kapó külföldi szerzők pedig: Agatha Christie, Stephen King, Danielle Steel, Isaac Asimov, Robert Merle, Jane Austin, Tolkien, Roobin Cook. A magyar szerzők listája kedvezőbb,

változatosabb képet mutat. A hazai irodalom régi nagyjai mellett költőink, kortárs íróink is helyet kaptak.⁸

A pécsi egyetemisták olvasási szokásait vizsgálta Lenhardt Ildikó 2005-ben. Megállapítható, hogy az 1980-as években egyetemisták szabadidős programjainak középpontjában a kultúra állt, ezen belül is a „magaskultúra”, mint például színház, könyvtár, hangverseny, múzeum, kiállítás és kávéházak látogatása. Nem volt jellemző rájuk, hogy diszkóban szórakozzanak, és a filmek közül is az art-mozik által vetítetteket nézték meg, nem a tömegfilmeket. Ezek inkább a szakmunkás tanulóakra voltak jellemzőek. Ekkor még az egyetemisták rétege is jóval szűkebb volt. Átlagosan naponta másfél órát szántak könyvolvasásra, és 40 percet újságok átlapozására.

Jelen kutatásában, egyik kérdés az volt, a hallgatók felé, hogy mit olvasnak. 57% válaszolta h könyvet, ezen belül a nők aránya magasabb volt. 47% volt az Internet böngészés, ezt a lehetőséget kicsivel több férfighallgató választotta. Harmadik helyen a tananyag áll, 44%-al, itt egyforma a neme aránya. A hallgatók 43%-a olvas rendszeresen napilapot. Ez napi tájékozottság szempontjából kevés lehet, de egyéb információszerzésre alkalmas helyről beszerezhetik, mint például a televízió, Internet. Ötödikként a helyi egyetemi lap szerepel, 29%-al. Ezt követi a hetilap, és a folyóirat. A hallgatók 23%-a olvas pletykalapot. Az utolsó helyen a szaklap végzett, mindössze 18%-al. Pedig egyetemistaként hasznos lenne az adott szak újdonságairól tájékozódni. Vizsgálta a könyvolvasás olvasás rendszerességét. Elmondható, hogy a hallgatók 93%-a rendszeresen olvas, ebből legtöbben naponta, de van, aki heti rendszerességgel. 4% havonta, 3%-uk pedig csak félévente vesz a kezébe könyvet. Következő vizsgált kérdése, hogy miért olvasnak. Öt lehetséges válasz volt. Legnagyobb arányban szórakozásból olvasnak, 68%-ban, ezt követi a tudásvágy, 49%-al. Kényszerből olvas a hallgatók 23%-a, 14%-uk pedig unaloműzésből olvas. Volt meg egy „egyéb” válaszlehetőség is, ezt egyetlen hallgató jelölte meg. Vizsgálta az olvasás indítékát. Kérdőívében nyolc lehetséges okot kellett rangsorolni. Ezek a következők: szülő, barát, oktatói ajánlás, újsághirdetés, könyvtáros, kirakat, borító, könyvtáros. Bár az indítékok között nem szerepelt a saját indíttatás, ezt néhány

---

⁸ Kóródi Márta: Lányok előnyben? Hallgatók olvasásszociológiai vizsgálata két felsőoktatási intézményben = Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2006. 6. sz. 41. p.

hallgató kifogásolta, és külön beírta. A kapott eredményt többféle szempontból is értékelte. Először a legfontosabbnak jelölt válaszokat figyelte. 34%-ot kapott az oktatói ajánlás. Ezt követi a barátok hatása, majd a szülők befolyása. A második értékelésnél, a sorszámot, mint pontot értelmezte. Azt vizsgálta, hogy melyik kategória kapta az adott értékben a legtöbb szavazatot. Első helyen így is az oktatói ajánlás vezet. A rangsor második helyén a barátok állnak. Harmadik helyen ismét az oktatói ajánlás áll. Negyedik a könyvtáros, ezt követi sorban az újsághirdetés, kirakat és a két utolsó helyen a könyvtáros áll. A következő kérdése hasonlított az előzőhöz, arra volt kíváncsi, hogyan vesznek tudomást a hallgatók a jó könyvekről. A barátok válaszára a döntő, 51%-al. Ez természetesnek tűnik, hiszen a barátokat magunk válogatjuk, közös érdeklődési kör alapján. Második helyen az Internet áll. Fontos lehet, hogy így a választás, saját kutatás eredménye. Harmadikként szerepel az oktatói ajánlás. Ezt követte a szülők hatása, a hallgatók harmadára jellemző. Csak 25%-al szerepel a televízió, ennél kevesebbet kapott a rokon és a plakát. Utolsó helyen áll a könyvtáros ajánlása, 9%-al.

Következő kérdéscsoportjában a kedvenc könyvről, az utoljára olvasottról és a kedvenc íróról kérdezte a hallgatókat. Az utoljára olvasott könyvek listáján többször szerepelt Kertész Imrétől a Sorstalanság, illetve Dan Brown: A Da Vinci-kód. Népszerű még Paulo Coelho-tól az Alkimista, Márai: A gyertyák csonkig égnek, Szabó Magda: Ajtó, Rácz Zsuzsa: Állítsátok meg Terézanyut. Továbbá szerepelnek még a listán szingliséggel kapcsolatba hozható szórakozató irodalmak, fantasztikus regények, tankönyvek, háborús történetek, klasszikusok és mai kedvencek. Következő szempont a kedvenc könyv volt. A hallgatók 27%-a kihagyta a választást. Négy-négy hallgató jelölte meg a következőket kedvencként: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk, Dan Brown: A Da Vinci-kód, Jane Austen: Büszkeség és balítélet. Három-három az alábbiakat: Jókai Mór: Az aranyember, Kertész Imre: Sorstalanság, Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés. Salinger: Zabhegyező, Paulo Coelho: Az alkimista. Két-két hallgatónál szerepelt: Antoine de Saint Exupéry: A kisherceg, Bulgakov: A mester és Margarita, Szabó Magda: Abigél, Stendhal: Vörös és fekete, Golding: A legyek ura, Németh László: Iszony. Ezen kívül sokminden szerepelt meg a Bibliától kezdve, Robin Cookig. A vizsgálat idején volt népszerű a Nagy Könyv lista. Sokan az ezen szereplő könyveket jelölték meg kedvencként.

Kérdezte a hallgatókat a kedvenc írójukról. Az alábbiakat többen is választották: Lőrincz L. László, Wass Albert, Márai Sándor, Jókai Mór, Agatha Christie, Dan Brown, Paulo Coelho, Vavyan Fable, Roobin Cook.

A következő kérdéscsoport a könyvtárhasználatról kérdez. Először is a könyvtárba járás rendszerességéről. Leggyakrabban hetente látogatják a könyvtárat, a hallgatók 36%-a. 29% jár havonta, 20% vizsgaidőszakban. Könyvtárba járás okaként, három tevékenység lefedi a hallgatók 82%-át, ezek a tananyag, házi dolgozathoz szükséges anyag, tudományos könyvek. Ezek mind kifejezetten az egyetemi élethez kapcsolódnak. A negyedik fogalom, a szórakozás, itt háttérbe szorul. Mint kiderült, ha jó könyvet szeretnének olvasni, a hallgatók elsősorban a barátaikra hallgatnak, nem a könyvtárosra.

A következő kérdéscsoport a könyvek beszerzéséről szól. A résztvevők 6%-a nem kap ajándékba könyvet, és ugyanennyien vannak azok is, akik nem szoktak venni. A „ritkán” választ adták, mindkét kérdésnél, a hallgatók közel fele. A diákok kicsit több mint harmada gyakran kap könyvet, kicsivel kevesebben, pedig gyakran vásárolnak.⁹

Sinóros-Szabó Botondné, azt vizsgálta, hogy mit olvasnak a Nyíregyházi Főiskolai hallgatói 2002-ben. Véleménye szerint jelentősen megnőtt az információ szerepe. Annak minőségével és a felhasználóhoz történő eljutás sebességével mérhető. Mai világunkban az információ „stratégiai fegyver”, amely a gazdasági és kulturális fejlődés meghatározója. Ebben a helyzetben, a könyvtárnak egy újfajta szerepkört kell vállalnia. Fejlesztéseit a jobb minőségű és gyorsabb információszolgáltatás kell, hogy meghatározza. Ez rendkívül összetett és nehezen számszerűsíthető, de enélkül a hatékony könyvtárfejlesztés nem valósítható meg.

Vizsgálatát elsősorban a főiskola Mezőgazdasági-, Műszaki-, Közgazdasági Kar tanulói között végezte. Bármely könyvtár és könyvtáros számára alapvetően fontos, hogy ismerje olvasóinak igényét, szokásait, jellemzőit. A felmérésben résztvevő hallgatók a környező megyékben laknak, 50%-uk „falusi környezetből” származik. Családi könyvtárral nem minden hallgató rendelkezik. A hallgatók 6%-nak

---

⁹ Lenhardt Ildikó : Az egyetemisták olvasási szokásai = Tudásmenedzsment, 2006. 1. sz. 73. p.

otthonában 100 kötetnél kevesebb könyv található. 1000 kötet feletti könyvtárral a főiskolai hallgatók családjainak 23%-a rendelkezik. A házi könyvár méretei összefüggnek a szülők tevékenységével, anyagi helyzetével, végzettségével. Meglepő negatívum, hogy a főiskolai könyvtárban a hallgatók körülbelül 10%-a még nem járt. A legutóbb olvasott szépirodalmi műként sokan említették A kőszívű ember fiai-t. Ezen kívül több szavazatot kapott még a Vörös és fekete, Beszterce ostroma, Átváltozás, Rokonok, Tót atyafiak, Tóték. Megfigyelte, hogy magas az aránya, 34%, a középiskolai kötelező olvasmányoknak. Rákérdezett a legnagyobb szépirodalmi élményt jelentő műre. Többen adták válaszként az Egri csillagokat, ez az első könyvélmények között is jelentős helyet foglal el. Többen említették még az Elfújta a szelet, Tüskevárat, Vörös és feketét és a Rómeó és Júliát. A legkedveltebb magyar szerzők: József Attila, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Móricz Zsigmond, Ady Endre, Arany János, Mikszáth Kálmán, Lőrincz L. László, Fekete István, Nemere István, Gárdonyi Géza, Rejtő Jenő. A legkedveltebb külföldi szerzők: Stephen King, William Shakespeare, Robin Cook, Moliere, Victor Hugo, Agatha Christie. Arról kérdezte még a hallgatókat, hogy milyen jellegű könyveket olvasnak legszívesebben. Az erre kapott válaszok listája rangsorolva: krimi, sci-fi, kalandregény, történelmi, tudományos, fantasztikus, romantikus, regény, szépirodalom, horror, ismeretterjesztő, kaland.¹⁰

2. 3. Könyvtárhasználat

A főiskolai és egyetemi hallgatók olvasási kultúráját és könyvtárhasználati szokásait vizsgálta Nagy Attila 1998-ban. Nyolc felsőoktatási intézmény másod- és negyedéves hallgatóit vontta be. Azért ez a két évfolyam, mert az elsősökre, inkább még a középiskolai szokások jellemzőek, a másodéveseknek már megvannak a felsőoktatással kapcsolatos tapasztalatai. A negyedik évfolyamok választását, pedig a főiskolai és egyetemi párhuzamok végigfuttatása indokolta. Első kérdéscsoportjában a könyvtárhasználati szokásokról kérdezte a hallgatókat. 13%-uk a kérdés időpontjában már/még nem volt könyvtártag. Ők nagy valószínűséggel

---

¹⁰ Sinóros-Szabó Botondné: Mit olvasnak a hallgatók a Nyíregyházi Főiskolán? - Olvasottsági szint mérése és értékelése számítógép segítségével = Agrárkönyvtári hírvilág, 2002. 3. sz. 4.p.

könyvtárhasználat nélkül szerzik meg az „értelmiségi” voltot bizonyító diplomát. A könyvtárba járók közül 87% használja az egyetemi könyvtárat, 58% közművelődési könyvtárat, és 52% szakkönyvtárba is jár. A tanulmányokhoz szükséges irodalmat leggyakrabban a könyvtárból szerzik be. Ezt követően könyvesboltból, jegyzetboltból, majd barátoktól, ismerősöktől, évfolyamtársaktól, legvégül pedig otthonról. Vizsgálta a könyvtárakba járás gyakoriságát. A hallgatók nagy része hetente többször, de legalább hetente jár saját intézménye könyvtárba. Ez az egyetemi könyvtár elsőrendű fontosságát teszi egyértelművé, míg a közkönyvtárak esetében a havi egyszeri használat a legjellemzőbb kategória. Következő kérdésével azt vizsgálta, hogy a hallgatók melyik könyvtárak, milyen szolgáltatásait vették igénybe. Mindegyik szolgáltatás esetén a saját intézmény könyvtára áll az élen. A szolgáltatások igénybevételének aránya nagyjából megegyezik a különböző könyvtárakban. Első helyen egyértelműen a kölcsönzés áll, ezt követi a helybennolvasás. Harmadik helyen a fénymásolás áll, ami tapasztalatok szerint egyre inkább növekvő tendenciát mutat. A könyvtárak között eltérést mutat az Internet-használat, és a CD-ROM adatbázisok igénybevétele. Emögött az egyetemi könyvtárak nagyfokú korszerűsítése állhat. A könyvtárközi kölcsönzés utolsó helyen áll. Pedig épp ennek a társadalmi rétegnek van szüksége leginkább az információra. Indokolhatja ezt a gyakoriságot, hogy a könyvtárközi kölcsönzés gyakran lassú és drága. Ennek a szolgáltatásnak a gyengesége is készítheti a hallgatók kétharmadát párhuzamos könyvtárhasználatra.

A következő kérdéscsoport az olvasási szokásokat vizsgálja. Rendszeresen, havonta legalább 1 könyvet olvas a hallgatók majdnem fele. Negyedévente legalább 1-et, 39%-uk, 16% ennél ritkábban, és 2% egyáltalán nem olvas. A legutóbbi olvasmányok megoszlását a mű keletkezésének ideje alapján csoportosította. Az olvasmányok közel 60%-át adja, hasonló megoszlásban a XX. század első felének irodalma, 1981-1990 irodalma, és az 1991 utáni könyvek. Összehasonlításképpen, az országos mintában, a legújabb irodalmat olvassa a lakosság 40%-a, majd ezt követi 22%-al 1981-1990 irodalma. Ebből következően a felsőoktatási hallgatónál nagyobb szerepet kap a klasszikus irodalom. Ez azért is biztató, mert egyre magasabb a felsőfokú oktatásba kerülők aránya folyamatosan emelkedik. A következő vizsgált kérdés a kedven szerző. A hallgatók 12%-a válaszában Jókai Mór szerepelt. Utána csökkenő rangsorral Rejtő Jenő, Mikszáth Kálmán, Lőrincz L.

László, Robert Merle, Robin Cook, Agatha Christie, Radnóti Miklós, Dosztojevszkij, Alexander Dumas, Gabriel Garcia Marquez, József Attila, Móricz Zsigmond, Stephen King, Isaac Asimov, Victor Hugo, Ady Endre, Daniel Steel. Vizsgálta a periodikumok olvasottságát. Csak a magukat rendszeresen olvasónak minősítők válaszaira összpontosítottak. Napi- és hetilapot a kérdezettek fele, folyóiratot már csak alig harmada olvas szokásszerűen. A listát a helyi lapok vezetik 42%-al, majd ezt követi a Népszabadság. Az egyéb országos napilapok már jóval szórványosabbak. Hetilapok közül a HVG vezet, 41%-al, ezt követi a Nők Lapja, 25%-al, és az Élet és Tudomány 13%-al. Folyóiratok közül említik a História-t, Rubicont, Cinemat, Readers' Digestet.¹¹

A miskolci egyetemi hallgatók könyvtárhasználati szokásairól írt Steinerné Szűcs Anna (2000). Vizsgálta a kérdőívet kitöltők szabadidős tevékenységét. Az olvasás a válaszok kicsivel több, mint a felét tették ki (55%). Az utána következő három legfontosabb tevékenység: barátokkal szórakozni, mozi, sport (50%-33%-26%). Ezeket követte a tévénézés, színházlátogatás, illetve egyéb tevékenységek, kisebb arányban (22% alatt). Végül a diszkóba, koncertre járás zárja a sort (10% alatt). A felsőoktatásba való bekerülés új életformát is jelent. Vizsgálta, hogy ez mennyire különbözik a középiskolás évektől. Szembetűnő növekedést figyelt meg a könyvtárlátogatásban és könyvvásárlásban, ami egyértelműen összefügg az egyetemi léttel, a tanulmányok sikeres elvégzésének igényével. Nőtt a baráti társaságok szerepe, gyakrabban járnak moziba, de kevesebbet színházba. Ami jelentős még, hogy, jóval kevesebb ideje maradt a hallgatóknak a pihenésre.

Steinerné Szűcs Éva szerint, az egyetemi hallgatóknak tanulmányaik elsajátítására nagyon sok irodalmat kell átolvasni, megtanulni, gyakorlatilag olvasással töltik szabadidejük nagy részét. Az oktatás éve alatt kulturális érdeklődésben igen nyitottak, és nem csak az olvasásra, hanem más művészeti ágakra is sok időt szánnak, mint például film, színház, kiállítások, koncertek. Az egyetemisták olvasási kultúrájuk elmélyítése mellett, vizuális ízlésre is szert tesznek. Megkérdezte a hallgatókat hogy, milyen gyakran olvasnak. 7%-uk válaszolta, hogy nem olvas. Az olvasók 36%-a állította, hogy trendszerűen olvas, 43% időnként, a

---

¹¹ Nagy Attila: Diplomagyár és/vagy értelmiségképzés. Főiskolai és egyetemi hallgatók olvasási kultúrája, könyvtárhasználati szokásai = Könyvtári figyelő, 1998. 3-4. sz. 432. p.

többiek ritkán. Ezen kívül kérdezte, hogy naponta mennyit olvasnak. A válaszok 85%-át adta az „egy óra alatt”, „egy órát”. Tehát bár rendszeresen olvasnak, de naponta egy óránál nem többet. A maradék 15%-ot a bölcsészek jelentették, ők naponta 2 órát, vagy annál többet olvasnak.

Megpróbálta behatárolni a hallgatók könyvtárban töltött idejét. A hallgatók több mint fele (78%) különböző gyakorisággal, de rendszeresen látogatja a könyvtárat. Legjellemzőbb a „heti 1-6 óra” időtartam (43 %). A többiek ez alatt, illetve felett oszlanak el.

Vizsgálta a házi könyvtár méretét. A válaszok szerint 0-50 kötet van 16%-nak, 51-100 kötet 19%-nak, 101-200 21%-nak és 200kötet feletti könyve van a megkérdezettek 44%-nak. A házi könyvtár nem tartalmazhatja teljességgel az iskolai tanulmányokhoz szükséges könyveket, legfeljebb a legfontosabb alapműveket. Másrészt a házi könyvtár többségében nem szakirodalomból áll, inkább szépirodalmat és egyéb általános ismeretterjesztő könyveket tartalmaznak. A hallgatók több helyről szerzik be a segédanyagokat. A könyvtár a legkeresettebb, 69%-al, ez szinte természetes, hiszen a tanulmányokhoz szükséges anyag a központi, tanszéki könyvtárakból beszerezhető. A hallgatók 55%-a könyvesboltból szerzi be a jegyzeteit. 10%-ban adtak egyéb választ, mint évfolyamtársak, csoporttársak, másoltatás, ismerősök útján.

Nézte a könyvtárhasználatot. A hallgatók 97%-a beiratkozott tagja volt az egyetemi könyvtárnak. Ebből rendszeresen jár 60%, a többiek rendszertelenül (ritkábban, mint havonta). Leggyakrabban szakirodalmat kölcsönöznek (73%), ezen kívül 40% vizsgaidőszakban tanulni jár ide. Hasonló arányban használják a számítógépet hálózatban keresésre, napilapot, illetve folyóiratot olvasnak, a könyvtár adatbázisában keresnek. 17% alatti értéket kapott a vizsgaidőszakon kívüli tanulás, hetilap olvasása, szépirodalom kölcsönzése, számítógép használat.

Vizsgálata szerint, a hallgatók a központi egyetemi könyvtárban gyakran nem találják meg a tanulmányaikhoz szükséges dokumentumanyagot, így más könyvtárakat is igénybe vesznek. Ezért a hallgatók 55%-a iratkozott be máshova is. Legtöbbször a megyei könyvtárat használják, de népszerűek a városi könyvtár fiókjai is. A több helyre való beiratkozás inkább csak a bölcsészekre jellemző. Ezeket a

könyvtárakat 52%-ban kölcsönzésre használják. Ezt a helyben olvasás és a jegyzetelés követi.

A vizsgálat kiterjedt az Internet használatára is. A hallgatók 56%-a használja rendszeresen. Leggyakrabban információkeresésre és személyes levelezésre veszik igénybe.¹²

Suppné Tarnay Györgyi a könyvtárszakos egyetemi hallgatók könyvtárhasználati kultúráját, könyvtárképét vizsgálta a tanulmányaik elején. A szerző szerint kutatás fontosságát az adja, hogy az információs társadalomban, amiben élünk, kiemelt jelentősége van a gyors és pontos információszerezésnek. Ennek legjobb módja a könyvtárhasználat. Ezért fontos hogy az értelmiségiekben pozitív és pontos könyvtárkép alakuljon ki. Különösen a pedagógusi- és könyvtárosi pályára készülőknel, hogy lépést tudjanak tartani a szakmai fejlődéssel, másrészt hogy, tovább tudják adni az információszerezés módjait. Vizsgálata alanyai a Debreceni Egyetem elsős, informatikus könyvtáros hallgatói. Megállapította, hogy bár korábban, tanterv szerint, részesülniük kellett könyvtárhasználati ismeretekben, mégis sokan nyilatkoztak úgy, hogy nem kaptak ilyen oktatást. Viszont akik igen, nekik is nagyobb részük nem használja ezt a tudást. A hallgatók legalább egy könyvtárnak tagjai, sőt egyszerre többnek is (2-5). Ez azzal magyarázható, hogy több településhez kötődnek, illetve szükséges érdeklődésük és szakmai fejlődésük érdekében. Az egyetemi tanulmányaik elkezdése után csökken a közművelődési könyvtárak látogatottsága az egyetemi könyvtár javára. Az alapvető könyvtári fogalmakról többnyire van valami képük, de ezek nem pontosak. A szolgáltatások széles skáláját ismerik. A pályaképük jóval az országos átlag felett van, de ez együtt jár a választásukkal. Szükségszerűen nyitottabbá teszi őket a szak iránt. Pontos és jogos elvárásaik vannak a könyvtárosokkal szemben. Remélhetőleg saját pályájukra is hatással lesz.

Megállapítható, hogy a könyvtáros hallgatók ismeretei nem sokban térnek el a többi hallgatóétól. Ennek oka, hogy ugyanabban a közoktatásban részesültek. Az

---

¹² Steinerné Szűcs Éva: Miskolci egyetemi hallgatók könyvtárhasználati szokásai = Könyvtári figyelő, 2000. 3. sz. 374 p.

alapvető ismereteket képzésük elején megkapják, de más szakos hallgatóknál kimarad. Figyelmet kellene fordítani arra, hogy ezeket az ismereteket ők is megkapják.¹³

2.4. Internet-, és számítógép-használattal kapcsolatos kutatások

A veszprémi elsőéves angol szakos egyetemisták számítógép és Internet használatát vizsgálta Czeglédy Sándor (2001). A vizsgált évfolyamot két részre bontotta. Külön vizsgálta azokat, akik korábban érettségiztek, illetve azokat, akik nyomban középiskola után felvételiztek az egyetemre. Azt feltételezhetnénk, hogy a középiskolából frissen idekerültek, jobban kihasználják az Internet által adott lehetőséget, de a vizsgálat az ellenkezőjét mutatta ki. A jelenség magyarázata mögött, a régebben érettségizettek „életbölcssége”, érettebb, tapasztaltabb hozzáállása állhat. Az idősebbek körében nagyobb arányú a böngészés és a fájlok letöltése, ami a tudatosságról, célratörőbb hozzáállásról tanúskodhat. A chat népszerűsége, ami talán a leghaszontalanabb az Internetes tevékenységek közül, a legalacsonyabb, ez inkább a középiskolás korosztályra jellemző. A használat jellegét tekintve, mindkét csoportnál jelentősen csökkent a játékokra fordított idő, átadva a helyét a házi dolgozatok megírásának.¹⁴

Nappali tagozatos hallgatók Internet-használati szokásait vizsgálta elitszociológiai szemszögből Nagy Péter Kristóf 2009-ben. Külön figyelmet fordított arra, hogy a különböző szociokulturális közegből érkező hallgatók között milyen eltérések figyelhetők meg ebben a tekintetben. Vizsgálatának célja annak meghatározása, hogy a magasabb társadalmi, illetve kulturális tőkével rendelkezők ilyen jellegű szokásai különböznek-e a nem elit csoportba tartozó társaikétól, és amennyiben igen, miben nyilvánul ez meg. A vizsgált csoportba négy fővárosi

---

¹³ Suppné Tarnay Györgyi: Könyvtárszakos egyetemi hallgatók könyvtárhasználati kultúrája, könyvtárképe tanulmányaik elején = Könyv és könyvtár: Kovács Máté emlékének, 18. Debrecen: KLTE, 1997. 141-149. p.

¹⁴ Czeglédy Sándor: Számítógép- és Internet-használat elsőéves veszprémi egyetemisták körében = Iskolakultúra, 2001, 11. sz. 68. p.

egyetem, és a Nyíregyházi Főiskola hallgatóit vette be. Hipotézise szerint az elit csoportba tartozó hallgatók nagyobb valószínűséggel rendelkeznek számítógéppel. Hamarabb volt hozzáférésük informatikai eszközhöz, hamarabb rendelkezett családjuk Internet-eléréssel. Ebből következően, valószínűleg magasabb szintű infokommunikációs kompetenciával bírnak, nagyobb mértékben használják ki a számítógép, Internet lehetőségeit. Azt, hogy ki tartozik az elithallgatók közé, pontozásos rendszerrel állapította meg. Befolyásoló tényezők a szülők iskolai végzettsége, a lakóhely, képzés jellege, a képzés helyszíne.

A kutatása elemzése során, arra jutott, hogy minél magasabb szintű egy felsőoktatási képzés, annál nagyobb a férfi hallgatók fokozottabb jelenlétének valószínűsége. Kérdezte a diákokat arról, hogy hetente hány órát töltenek Internetezéssel. Elmondható, hogy az elit hallgatók átlagosan hetente majdnem 10 órával több időt szánnak rá, 23 órát, míg a többiek 14 órát. Leggyakrabban (hallgatók majdnem fele) azonban mindkét csoportból, ugyanabból a célból csatlakozik a világhálóra, hogy barátaikkal, ismerőseikkel tartsák a kapcsolatot. Az elit hallgatók jóval nagyobb része információszerzésre is használja az Internetet (26%-15%), de iskolai tanulmányaikhoz (20%), szórakozásra (12%), valamint letöltésre (3%) a válaszok szerint ugyanolyan mértékben használják. Vizsgálta, hogy milyen Internetes kommunikációs eszközt használnak leggyakrabban a hallgatók. Mindkét csoport az azonnali üzenetküldő programokat (például MSN) részesíti előnyben (59%, 72%), de az elitek nem sokkal kisebb mértékben az e-mailezés lehetőségével is élnek (40%), míg nem elit társaik ezt a csatornát inkább csak esetlegesen használják (9%). A Chat-szobákat, fórumokat egyik csoportból sem használják. A nem elitek kis mértékben, olyan kommunikációs eszközöket is alkalmaznak, mint közösségi oldalak üzenőfala, levelezőlista.¹⁵

A gazdasági agrármérnök hallgatók internetezési szokásairól és domain-választási preferenciáiról írt Dövényi-Nagy Tamás 2004-ben. Az elemzés elsősorban,

---

¹⁵ Nagy Péter Kristóf: Nappali tagozatos hallgatók internet-használati szokásai elitszociológiai szemszögből = Pedagógiai műhely, 2009. 1. sz. 5. p.

egy a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum gondozásában megjelenő internetes portál felépítésének és elindításának megalapozásához végzett kérdőíves felmérés eredményeit tartalmazza. A válaszadók nemek szerinti megoszlása: 70% nő, 30% férfi. A megkérdezettek családjában, ismerősi körében van valamilyen mezőgazdasághoz köthető tevékenység, csupán a hallgatók 13%-nak nincs hozzá kötődése. A megkérdezettek 97%-a elképzelhetőnek tartja, hogy később a mezőgazdasági szektorban helyezkedjen el. Az átlagos válaszadó hetente 6 órát tölt Internettel, említett szélsőségek voltak a 49, illetve a 0 óra. Az Internethez kapcsolódó tevékenységek közül első helyen végzett a kulcsszavas információkeresés (70%), majd ezt követi a levelezés 62%-al. A hallgatók harmada tanulmányozza a friss híreket, kicsit kevesebb azok aránya, akik zenét, szoftvereket töltenek le, játszanak és termékek, szolgáltatások tájékoztatóját böngészik. A megkérdezettek 24%-a használja az online kommunikáció formáit.¹⁶

---

¹⁶ Dövényi-Nagy Tamás: Gazdasági agrármérnök hallgatók internetezési szokásai és domainválasztási preferenciái = Agrártudományi közlemények, 2004. 13. sz. 134. p.

3. Saját vizsgálat

A kutatásomat a Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdasági Tudományok Centrumának hallgatói körében végeztem. A vizsgálat módszerül az önkitöltős, illetve kérdőíves interjút választottam. A kérdőívet 80an töltötték ki, mindannyian könyvtárhasználó hallgatók. A kérdéseket a szempontok szerint, különböző fejezetekre tagoltam. A kérdőív összeállítása közben próbáltam kerülni a kész, beskatulyázott választási lehetőségeket, ezzel csökkentve a befolyásolást, bár ennek megvan az a lehetőség, hogy a hallgatónak a válaszadás pillanatában épp nem jut eszébe valami és nem lesz teljes. Hátránya lehet még az is, hogy mivel így több időt vesz el a kérdőív kitöltése, kevésbé lelkiismeretesen és kimerítően válaszolnak. A válaszokat statisztikai, mennyiségi és minőségi alapon értelmeztem, ahol szükséges volt, csoportosítottam. Célom, hogy a felsőoktatásban tanuló hallgatók ezen csoportjának művelődési szokásait felmérjem.

3.1. A kérdőív felépítése

Általános adatok

A kérdések statisztikai jellegűek alapadatokra kérdeztem rá. Arra vagyok kíváncsi, hogy a nem, lakóhely, a szülők végzettsége mennyire lehet befolyásoló tényező. Ez azért fontos, mert a diákok művelődési szokásai nem az egyetemen alakulnak ki, lényeges hatásai lehetnek a már megszerzett, „hozott” szokásoknak. Az aktuális lakóhely, környezet is megszabhatja a lehetőségeket.

Tanulmányi adatok

Fontos lehet a művelődési igények és a tanulmányi átlag kapcsolata. Arra vagyok kíváncsi, hogy vajon a jobb átlagból következik-e a nagyobb igény a műveltségre. Vizsgáltam a szak választásának előzményeit, motiváló tényezőit. Kíváncsi voltam arra, hogy vajon a hallgató az érdeklődésének megfelelően választott, vagy csak épp idekerült. Ez is kihat az egyetemi éve alatti szabadidőre. Itt kérdeztem rá a kötelező egyetemi oktatáson kívüli tevékenységekre is.

Szórakozás, szabadidő

A kérdések az oktatás kötelezettségein kívüli, szabadon választott tevékenységekre vonatkoznak. Rákérdezek a kikapcsolódást szolgáló tevékenységekre, mint például a tévénézés, rádióhallgatás, számítógép használat, illetve a műveltséget inkább adó elfoglaltságokra, mint a kulturális rendezvények. Megkérdeztem a hallgatókat arról, hogy szokásaik változtak-e ez az egyetem hatására, valamint arról, hogy diploma után hogyan tervezik ezeknek a programoknak a látogatását, amikor újra egy másik életformába kerülnek. Rákérdeztem arra is, hogy egyáltalán mennyire elégedettek az egyetem, illetve a város ilyen irányú lehetőségeivel.

Olvasás, könyvtárhasználat

Ezzel a kérdéscsoportban először a hallgatók olvasással illetve a könyvtárral kapcsolatos élményeit vizsgálom. Ez befolyásolja, hogy milyen szokások alakultak ki nála mostanra. Rákérdezek, ez jelenleg hogy van, az olvasás indítékaira, módjára, tartalmára, a folyóirat olvasási szokásokra. Ebben a részben is megkérem a diákokat, hogy hasonlítsák össze a jelent a középiskolai éveikkel, olvasás szempontjából, illetve megtudakolom, mihez szeretnék tartani magukat a későbbiekben. Megvizsgálom, hogy honnan szerzik a hallgatók a szakmai ismereteiket, illetve a mindennapi híreket. Kihhasználják-e a tájékozási lehetőségeket. Ezen kívül öt könyvtárral kapcsolatos fogalomra kérdeztem rá. A diákoknak már korábban is tanulniuk kellett könyvtáros ismereteket, bár ezt a területet nagyon sok középiskolában elhanyagolják. Ha valaki eddig nem is volt rendszeres könyvtárlátogató, a felsőoktatásban ez már szükséges.

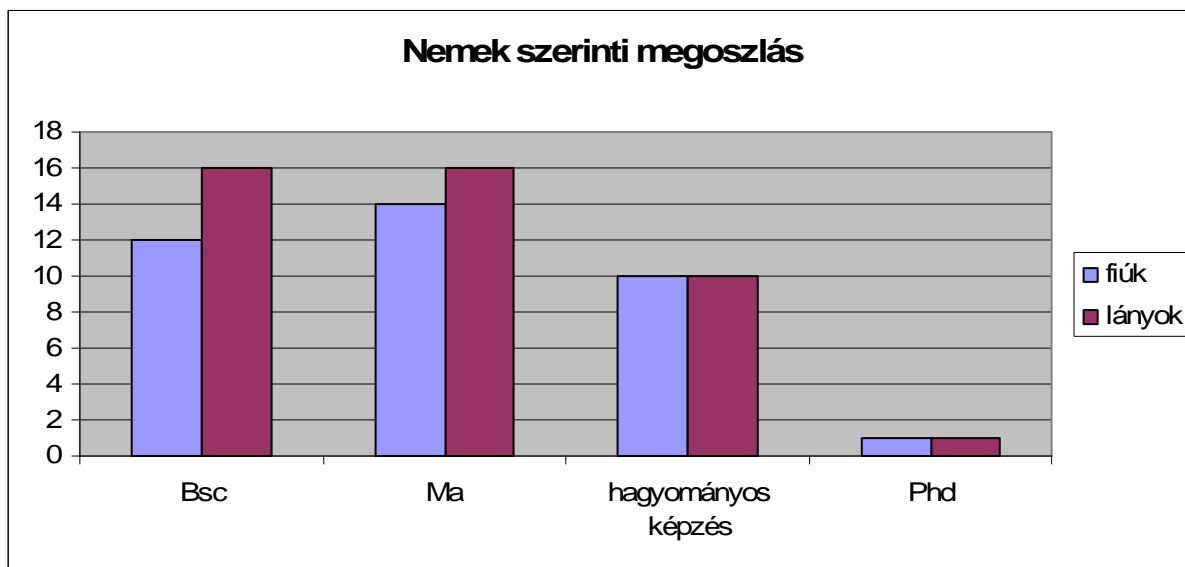
Kultúra

Az utolsó kérdésben megkértem a hallgatókat, hogy saját maguk értékeljék a kultúrához való viszonyukat. Itt derül ki, h tulajdonképpen elégedettek-e az eddig nyilatkozott válaszaikkal, lehetőségeikkel.

Meglepő pozitívum volt, hogy az összes megkérdezett hallgató készségesen kitöltötte a kérdőívet, bár sokan hiányosan.

3.2. Általános adatok:

A válaszadók többféle képzési formából kerültek ki. A Bolognai képzés rendszeréből, 28 Bsc-s és 30 Ma-s hallgató töltötte ki a kérdőívet, régi, hagyományos képzésből, pedig 20-an. 2 Phd-s hallgató is válaszolt a kérdéseimre, őket később az egyszerűség kedvéért az Msc hallgatók közé fogom sorolni. A nemek megoszlását a képzési forma szerint, a következő grafikon mutatja.

Tehát összesen 37 fiú és 43 lány került be a vizsgálatomba. A minta alapján, magas a nők aránya, annak ellenére, hogy agár területek inkább a férfiakra jellemzőek. Mint sok felsőoktatási intézményben, itt is egyre inkább jellemző az elnőiesedés.

Következő kérdésem a tartózkodási helyre vonatkozott. Kíváncsi voltam, hogy tanulmányai alatt, hol lakik a hallgató. Az eredményeket az alábbi táblázat mutatja.

Tartózkodási hely:

Debrecen	32
Kollégium	22
Albérlet	18
Bejáró	8

A két következő táblázat a hallgatók szülővárosát és a középiskola elvégzésének helyét mutatja. A kapott válaszokat a település mérete szerint csoportosítottam.

Lakóhely:

Nagyváros	38
Város	28
Község	14

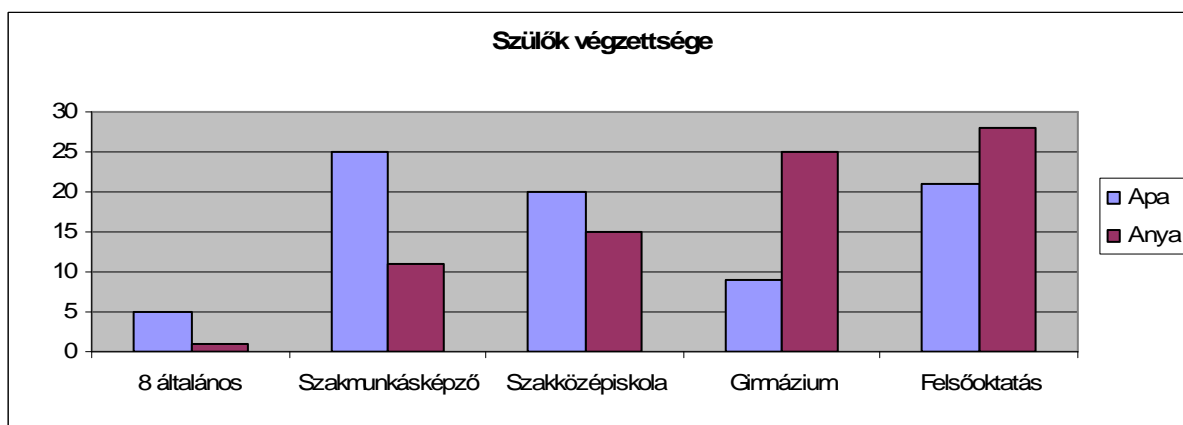
Középiskola helye:

Nagyváros	50
Város	30
Község	0

Magasnak tartom a nagyvárosiak, városiak arányát. Abban a közegben kevesebb példát láthatnak a hallgatók az agrárvilág működésére. Nem biztos, hogy ismerik választott szakmájuk jellemzőit.

Ez utóbbi feltételezésemet támasztja alá a hallgatók középiskolai tanulmányai is. 59%-uk járt gimnáziumba, 20% a képzéshez nem kötődő szakközépiskolába, és csak 21% nyilatkozta azt, hogy agrár jellegű szakközépiskolába járt.

A kérdéscsoportban legvégül a szülők legmagasabb iskolai végzettségére voltam kíváncsi. Az eredményeket az alábbi grafikon mutatja.

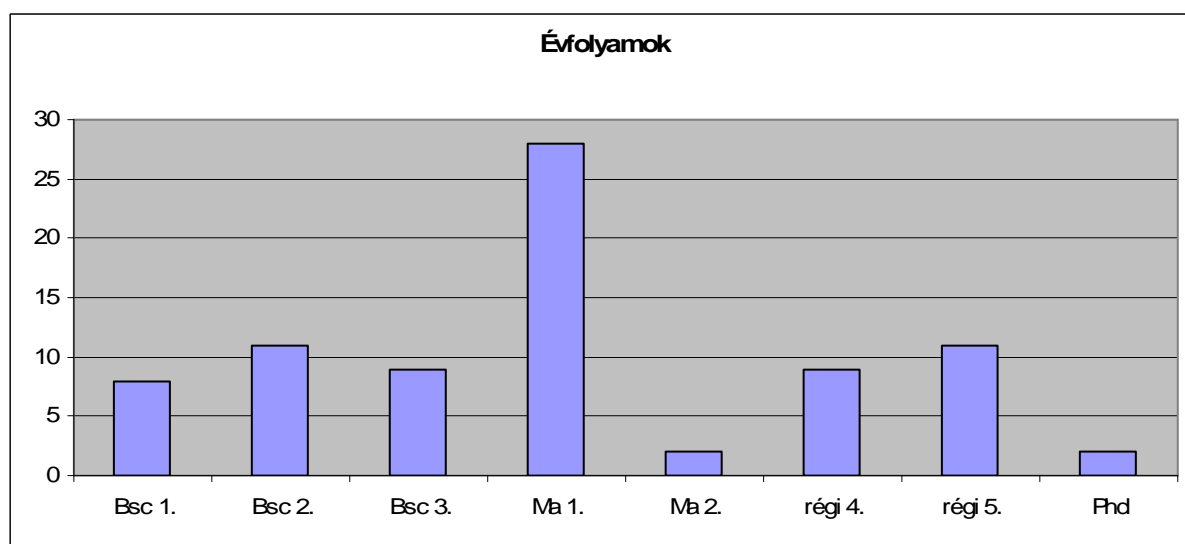
Érdekesnek tartom az eredményeket. Míg az édesanyák 66%-a végzett gimnáziumot, vagy felsőoktatási intézményt, ez az arány édesapáknál csak 37%. Körükben sokkal gyakoribb a szakmunkás vagy szakközépiskolai végzettség.

3.3. Tanulmányi adatok:

A csoport első két kérdése a szakra, illetve az évfolyamra irányult. Az eredményeket az alábbi ábrák mutatják:

Szakok

Környezetgazdálkodási agrármérnök	31
Gazdasági agrármérnök	12
Pénzügy és számvitel	6
Általános agrármérnök	4
Turizmus, vendéglátás	4
Agrár mérnök-tanár	4
Mezőgazdasági mérnök	3
Élelmiszer minőségbiztosító	2
Mezőgazdasági szakigazgatási szervező mérnök	2
Természetvédelmi mérnök	2
Élelmiszer mérnök	2
Kertész mérnök	2
Banki szakügyintéző	1
Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök	1
Vadgazda mérnök	1
Informatikus és szakigazgatási agrármérnök	1

Kérdeztem a hallgatókat a tantervi kötelezettségein kívüli szervezett oktatásról, illetve, hogy milyen klubnak, körnek tagjai az egyetemen és azon kívül. A hallgatók 10%-a vesz részt szervezett nyelvoktatásban, 3-an szakfordító képzésen. 7 megkérdezett tagja valamilyen szakkollégiumnak. Ezen kívül az alábbiakat említették: fúvószenekar tag, demonstrátor, OKJ képzés, Jehova Tanúi által tartott kommunikációfejlesztő gyakorlatok. Egy-egy hallgató tagja az alábbi egyetemi köröknek: Mentálhigiénés Program, kosárlabda csapat, Kari Hallgatói Juttatási Bizottság, Természetvédelmi Klub, e-Magyarország, HÖK, DASE, DEAC. Felsőoktatáson kívül, 2 hallgató tagja a Rákóczi-szövetségnek, és egy-egy hallgató a következőknek: Nyíregyházi Szerepjátékosok Köre, Magyar Közgazdasági Társaság, WWF Magyarország, Farkasvölgy Vadásztársaság, ifjúsági hittan. Bár ekkora mintához képest, kevés tevékenységet, szervezetet említettek, ez a néhány sokszínűségről tanúskodik.

Megkérdeztem a hallgatókat a kedvenc középiskolai tantárgyukról. Több választ is adhattak. Ezek arányait tartalmazza a táblázat:

Kedvenc tantárgyak	%
Biológia	40
Matematika	33
Szakmai	28
Történelem	26
Kémia	16
Nyelv	15
Irodalom	14
Földrajz	13
Fizika	5

Két hallgató volt, akik közül egyikük nem adott meg semmit, a másik, pedig az éneket jelölte meg kedvenc tárgyaként. A megkérdezettek 10%-a kizárólag humán tárgyat adott meg kedvenceként, a többiek mind beírtak valamilyen képzésükhöz köthető tárgyat is.

Vizsgáltam a szakválasztás motivációs tényezőit, illetve azt, hogy később milyen terveik vannak a szakmában. 2 hallgató egyáltalán nem is válaszolt a kérdésekre. Ezen túl, az első kérdésre 1 hallgató írta, hogy „nem tudom”, csak a

másodikra, pedig, 4-en nem adtak választ. A szak választását az alábbi tényezőkkel indokolták a hallgatók:

Miért iratkoztál a szakra?

Érdekel a szak, ezzel szeretnék később foglalkozni	44
Szükséges egy diploma	14
Jó elhelyezkedési esélyek	13
Szerettem volna továbbtanulni	12
Környezetvédelem, környezettudatosság	7
Ismerősök ajánlása	5
Jókat hallottam az egyetemről, szakról	4
Közel van	4
Szeretem Debrecent	4
Családi kötődés a mezőgazdasághoz	3
Ennek látom jövőjét	3
Nem találtam állást	2

Volt, aki viccesen megjegyezte, hogy „gyerekkori vágyam volt parasztnak tanulni”. Néhány válaszadó kihangsúlyozta, hogy fontosnak tartja a természethez való közelséget, környezetvédelmet, olyan választ is olvastam, hogy „hegyekben nőttem fel, visszahúz a szívem”. Ezen kívül, az adott válaszok közül, igazán erős motivációt csak a családi kötődés jelent.

Arra pedig, hogy a diploma után mivel szeretnének foglalkozni, ezeket a válaszokat adták többen.

Mivel szeretnél foglalkozni diploma után?

Jól fizető állás, megélhetés	13
Jó állás	10
Szeretnék a szakmában dolgozni	10
Saját vállalkozás	8
Folyamatos fejlődés	5
Doktori fokozatot szeretnék szerezni, kutatás, oktatás	5
Szakmai tapasztalat	3
Nem a szakmámban fogok elhelyezkedni	3
Középvezetői állás	3
Környezeti fejlődés, környezetvédelem	3
Jó pozíció	3
Vendéglátás, akár külföldön is.	2
Mozgalmas és érdekes munkahely	2
Családi gazdaság továbbfejlesztése	2

Megfigyeltem, hogy kevesebb motivációt említettek, míg a jövőképüket nézve nagyobb a szórás. Sokaknak még nincs biztos céljuk. A hallgatók 16%-a, akik saját vállalkozást szeretnének, vagy a családban vesznek részt, illetve akik a környezetért szeretnének tenni, ők akarják igazán ezt a szakot

3.4. Szórakozás, szabadidő:

A hallgatók több mint negyede dolgozik valahol a tanulás mellett. Közülük 3-an a saját családi gazdálkodásban segítenek, 2-en írták, hogy GYES-en vannak, 16 diáknál, pedig mint pénzkereseti lehetőség szerepel, például a diákmunka, rendezvényszervezés, irodai munka.

A következő kérdés a hallgatók szokásos esti tevékenységeire irányult. A leggyakoribb elfoglaltságok az alábbiak:

Mivel töltöd estéidet?

Tanulás	31
Olvasás	30
Tv	27
Internet	22
Film	19
Barátok	19
Pihenés	16
Sport	10
Zene	10
Bulizás	8
Család	7

Bízató, hogy a tanulás és az olvasás ilyen előkelő helyet foglal el, de vajon ezek a válaszok, arányok valósak? Vagy sokan azért írták, mert ezt illik válaszolni. A következő lista, pedig már a kedvenc tevékenységeket sorolja fel.

Mivel foglalkozol legszívesebben?

Olvasás	22
Edzés, sport	22
Család	10
Barátok	9
Internet	9
Zene	8
Kreatív hobbi	8
Tanulás	7
vadászat, természetjárás, túrázás	7
Film	7
kisállatok gondozása	6

Fontos különbség a két lista között, hogy míg az előzőben a tévénézés magas helyen szerepel, kedvenc tevékenységként csupán 1-2 hallgató jelölte meg. Az első 2 tevékenységet kapta Sebőkné Lóczy Márta is, 2005-ös vizsgálatában. Ott a barátokkal való időtöltés következett, jelen kutatásomban eléggé hátul szerepel a ranglistán. Valószínűsítem, a korosztály miatt is, hogy a valóságban jóval felette van, csak illemből írták be kevesebben.

Megkérdeztem a hallgatókat, hogy naponta mennyi időt foglalkoznak néhány népszerű, rájuk jellemző tevékenységgel. Táblázatba foglaltam a válaszokat.

Naponta mennyi időt foglalkozol az alábbi tevékenységekkel?

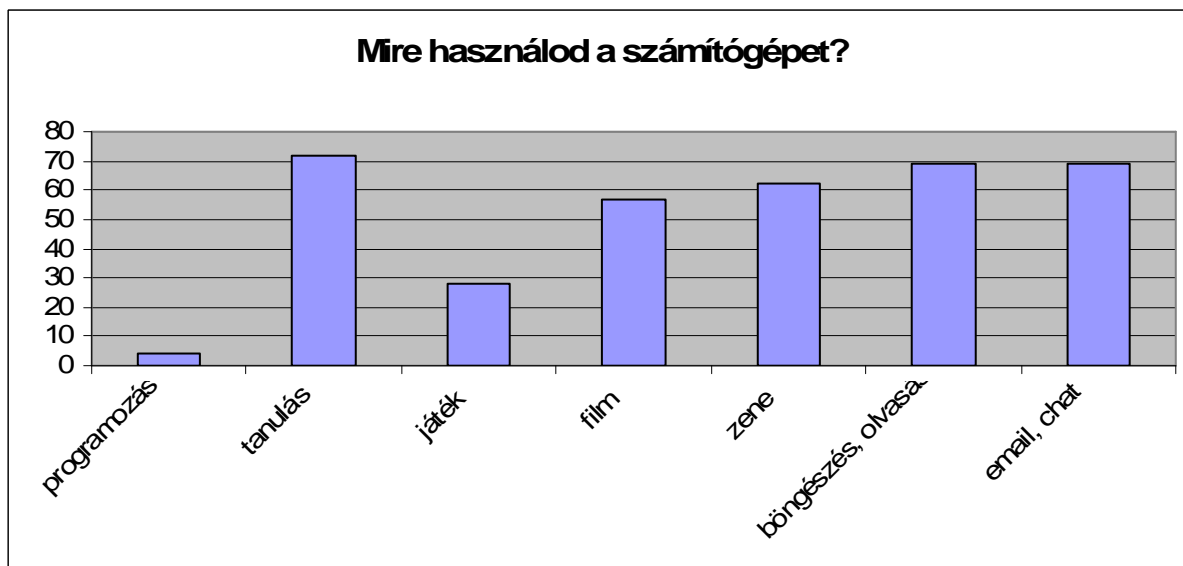
	0 óra	0-1 óra	1-2 óra	2-3 óra	3-nál több
TV nézés	14	27	20	14	5
Rádióhallgatás	33	35	10	3	0
Zenehallgatás	10	30	18	9	13
Olvasás	8	31	23	5	13
Internet, számítógép	0	24	21	12	23
Tanulás	6	20	28	11	15

Mivel a gyakori tevékenység a tévénézés, fontos lehet ennek minőségi felosztása. 8 hallgató egyáltalán nem néz TV-t. 50%-uk informálódik rendszeresen a Híradóból, majd ezt követően a sorozatok, tudományos, ismeretterjesztő filmek és a filmek a legnépszerűbbek, közel azonos arányban.

A másik könnyen elérhető tömegkommunikációs eszköz a rádió. A hallgatók több mint negyede, 23 fő, nem hallgat rádiót. 31-en mondták hogy, inkább csak zenét

hallgatnak. 10-10 megkérdezett említette a kívánságműsorokat és a híreket. 5-en válaszolták, hogy azt hallgatják, ami épp megy.

Következő kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy mire használják az Internetet.

Mindössze csak 8 hallgató nem használja tanulásra az Internetet. Ezen kívül rendkívül népszerűek a kommunikációs programok, böngészés, nem sokkal van lemaradva tőlük a zenehallgatás, filmnézés sem.

A szellemi tevékenységek mellett hasznos a fizikai aktivitás. A kedvenc tevékenységek kistájából is látszik, hogy sok fiatal szívesen sportol. Gyakoriságát az alábbi diagramm mutatja.

Az ábrából leolvasható, hogy a hallgatók több mint fele rendszeresen sportol. Az egyik korábbi kérdéssel összehasonlítva ellenmondást ad. Mindössze 10 hallgató jelölte meg szokásos esti tevékenységként a sportolást. Legnépszerűbb formái a csapatjátékok, futás illetve az edzőterembe járás, torna. A rangsorban ezeket az úszás és a kerékpározás követi.

Megkérdeztem a hallgatókat arról, hogy ez elmúlt héten hova mentek szórakozni, művelődni. 25-en válaszolták, hogy nem voltak sehol, többen is megjegyezték, hogy ZH-ra, vizsgára készültek, vagy egyéb tanulnivalójuk volt, és csak ezért maradtak inkább otthon. 1 hallgató írta hogy ő „antiszociális” és ezért nem megy sehova. Sajnos sokan csak annyit írtak, hogy hányszor voltak szórakozni, illetve művelődni, de konkrétan nem nevezték meg a tevékenységet, őket nem. 15-en válaszolták hogy, valamelyik kocsmában, pubban voltak, 9 hallgató ment zenés szórakozóhelyre, 6an tartottak baráti összejövetelt. 4-4 hallgató volt cukrászdában, kávézóban, illetve játszott (bowling, billiárd). Kulturális helyszínt ezeknél jóval kevesebben látogattak. 10-en írták, hogy könyvtárban voltak, 5 hallgató nézett meg valamilyen kiállítást, 3-an voltak moziban és 1 hallgató volt színházban.

Néhány művelődési forma esetén, konkrétan megkérdeztem, milyen gyakran látogatják azt. A válaszokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Milyen gyakran látogatod az alábbi művelődési formákat?

	1es	2es	3as	4es	5ös	átlag
Hangverseny	65	12	1	1	1	1,26
Koncert	22	32	15	6	5	2,25
Színház	27	36	12	3	2	1,96
Múzeum, kiállítás	16	38	23	3	0	2,16
Mozi	14	22	24	14	6	2,70
Könyvtári rendezvény	58	11	7	2	2	1,49

Látható, hogy a hangversenyre sokan egyáltalán nem járnak, legnépszerűbb, pedig a mozi, amit a többi rendezvényhez képest, csak kevesen nem látogatnak.

A kultúrához való hozzáállás már középiskolában kialakul, de az egyetem gyakran változást hozhat benne. Ezért fontosnak tartottam összehasonlítani a kettőt. 47-en gondolják, hogy nem változtak semmiben. 22-en régebben gyakrabban jártak kulturális rendezvényekre, ezt sokan indokolták azzal, hogy a tanulás mellett nincs rá idő, vagy azzal hogy, már nem kötelező. 11-en válaszolták, hogy gyakrabban járnak e helyekre, mivel jelentősen bővült a lehetőségek köre, bár volt, aki azt írta, hogy „több szabadidőm lett, de nem ilyen helyeken töltöm az időmet”. Olyan választ is kaptam, hogy „mostanában már szívesebben töltöm ezzel a szabadidőmet, mint bulizással”.

Kíváncsi voltam, milyen változásra számítanak a diploma után. 31 hallgató ugyanígy képzelel el a kulturálódási lehetőségeit. 4-en írták, hogy nem fognak járni, mert nem érdekli őket, vagy mert inkább másra költenék a pénzt. A többiek pozitív hozzáállása biztató volt. 24-en válaszolták, ha lesz idejük a munka mellett, járni fognak, 3 hallgató a keresetétől tette függővé. 10-en írták, hogy szeretnének gyakrabban művelődni, 8an, pedig biztosra tervezik. Volt, aki megjegyezte, hogy érettebb fejjel, valószínűleg nagyobb lesz az érdeklődése a kultúra iránt.

Ezekután megkérdeztem a hallgatókat arról, hogy milyen programokat kedvelnek. A népszerűbbeket az alábbi táblázat mutatja.

Milyen kulturális programokat kedvelsz?

koncertek, fesztiválok (könnyűzenei)	27
Színház	22
kiállítások, múzeum	19
NINCS	14
Mozi	12
városlátogatás, tanulmányutak	5
szórakoztató jellegű	5
hagyományőrző programok	5
falunapok, vásár, búcsú	5
szabadtéri rendezvények	3

14 hallgatónak nincs kedvenc kulturális tevékenysége, legalábbis nem nevezte meg. Negatív példa volt a „nem kedvelem”, vagy éppen a „csoportos ivászat” válasz.

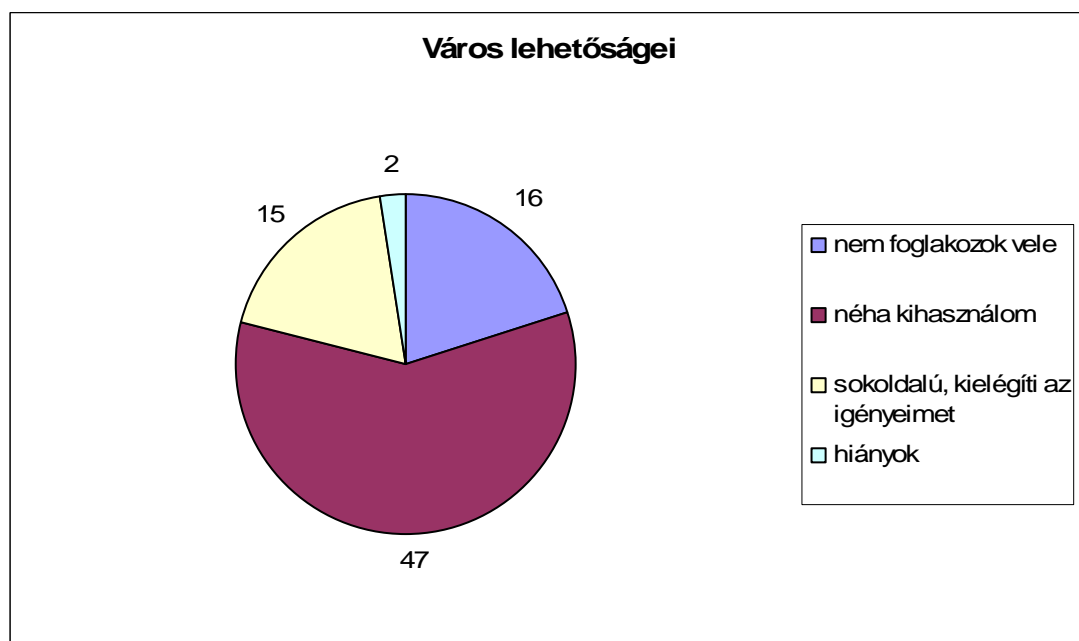
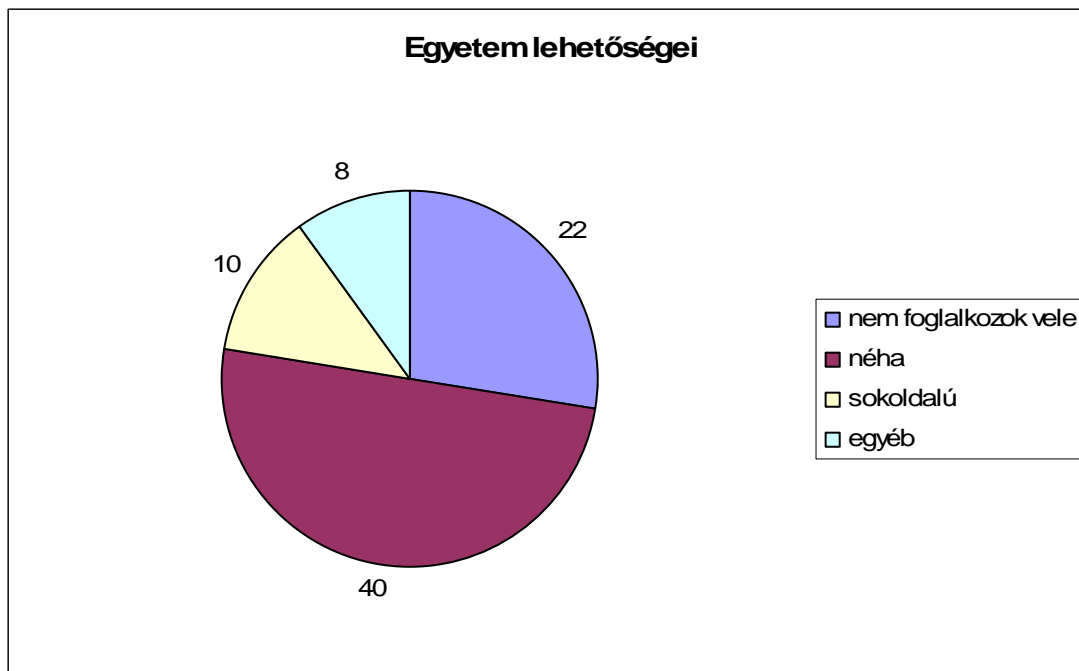
A következő kérdés, ehhez kapcsolódva, hogy milyen programokon szeretne részt venni, de nem teheti. Többen említettek az idő, vagy pénzhiányt. A leggyakoribb igények az alábbiak:

Milyen programokon szeretnél részt venni?

Színház	10
Koncert	8
Kiállítás	5
Külföldi kirándulás	3
Hangverseny	2

Majd arra kértem a hallgatókat, hogy írják le az egyik legemlékezetesebb kulturális élményüket. 27-nek nincs ilyen, ezen kívül még 5-en írták, hogy már nem emlékeznek, vagy még nem volt ilyen. 18 hallgató egy kiállítást, múzeumot említett meg, mint például a Body kiállítás, Munkácsy kiállítás, fotókiállítás, Baba Múzeum, párizsi múzeumok. 11-en valamilyen koncertet, zenei fesztivált neveztek meg például egy Tankcsapda-koncertet, vagy a debreceni Campus fesztivált, szintén ugyanennyi hallgató legkedvesebb emléke egy színházlátogatás volt.

A kulturális rendezvények látogatásának gyakorisága, jelentősen függ a lehetőségektől. Ezért megkérdeztem a hallgatókat, hogy mit gondolnak az egyetem, illetve a város által nyújtott lehetőségekről.

Az egyetemen 2-en hiányolták a választékot, koncerteket illetve sorsátrat. 1-1 hallgató említette a vetélkedők, versenyek hiányát. Volt, aki megjegyezte, hogy nem a program hiányzik, hanem a társaság hozzá. A város lehetőségei közül 1-1 hallgató hiányolta a kocsonyafesztivált, szabadtéri koncerteket.

3.5. Olvasás, könyvtárhasználat:

Első kérdésem a témában, az volt, hogy mi alapján választanak a hallgatók olvasmányt.

Mi alapján választasz olvasmányt?

Érdeklődési kör	74 %
Szakhoz kapcsolódik	68 %
Barát ajánlotta	56 %
Munkához kötődik	55 %
Oktató ajánlotta	44 %
Kötelező irodalom	39 %
Máshol olvastam róla	38 %
Szülő ajánlotta	35 %
Ajánlott irodalom	26 %
Könyvtáros ajánlotta	19 %

Ezen kívül, 1-1 hallgató válaszolta, hogy gyakran választ egy szimpatikus cím, szerző alapján, vagy azért, mert manapság népszerű az a könyv. A kérdésben hasonló eredményeket kaptam, mint Lenhardt Ildikó, 2005-ben. Az ő kérdése pontosan az volt, hogy kitől vesznek tudomást jó könyvekről. A hallgatók felénél a barátok hatására választanak, ezt az oktatói ajánlás követi. Szintén a hallgatók harmadára jellemző a szülő hatása, és legkevésbé a könyvtáros ajánlása.

Ezután azt vizsgáltam, honnan szerzik be a hallgatók az olvasmányaikat. 3 lehetőséget kellett értékelniük, az eredmények az alábbiak:

Milyen gyakran szerzed be az olvasmányaidat az alábbi helyekről?

	1esek	2es	3as	4es	5ös	átlag
könyvesbolt	9	31	16	9	15	2,88
Könyvtár	4	12	20	12	32	3,70
Ismerős	16	13	23	18	10	2,91

Ezekon kívül, páran megjegyezték, hogy gyakran vásárolnak antikváriumból, letöltötenek, vagy rendelnek az Internetről.

A következő kérdésben a motiváló tényezőket vizsgáltam. Itt is néhány lehetséges választ kellett értékelni a hallgatóknak.

Milyen okok miatt olvasol?

	1-es	2-es	3-as	4-es	5-ös	Átlag
Szakmai fejlődés	7	10	14	11	38	3,78
Szórakozás, kikapcsolódás	1	7	14	10	48	4,21
Művészi érték	27	22	17	7	7	2,31
Érdeklődés, új ismeretek	6	4	16	22	32	3,87

Volt, aki a kérdés mellé írta, hogy a magyar nyelv szépségei miatt olvas, azért, mert aktualitás, vagy mert vizsgához szükséges.

Ha már a napi tevékenységek között népszerű az olvasás, érdekes lehet, hogy ez konkrétan milyen jellegű műveket takar. 3 hallgató nem válaszolt semmit az erre vonatkozó kérdésre. Az alábbi eredményeket kaptam.

Milyen témájú könyveket olvasol leginkább?

Szórakoztató	43
Szakmai	28
Tudományos, ismeretterjesztő	20
Szépirodalom, regény	19
Történelmi	11
Pszichológia	8
Hobby	5
Életrajzi	4
Verses kötet	3
Vallásos	3
Ezoterika	3

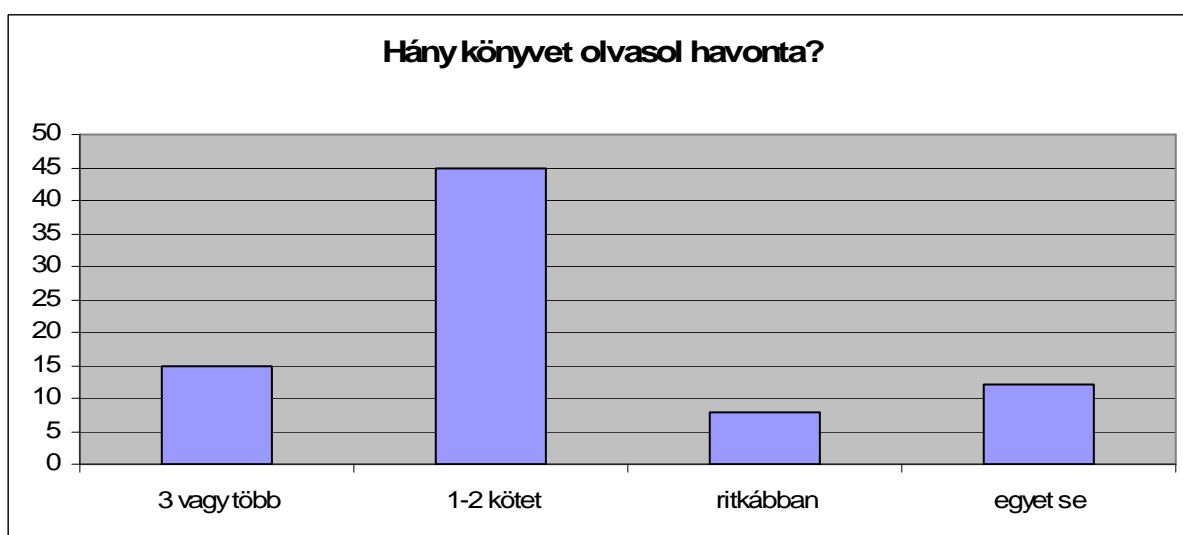
A hallgatók több mint fele leggyakrabban valamilyen szórakoztató regényt olvas, ezen belül is, többen említettek a krimi, fantasztikus és romantikus könyveket.

Ahhoz, hogy erről pontosabb képet is kapjak, megkértem a hallgatókat arra, hogy sorolják fel azt a 3 könyvet, amit legutoljára kezükbe vettek. 18an nem írtak semmit és 6 hallgató válaszolta, hogy nem jut eszébe. 23 hallgató említett valamilyen szórakoztató regényt. Ezen belül népszerűek a vámpíros történetek, fantasztikus irodalom, krimi. 22-en írták, hogy valamilyen szakmai jellegűt, tankönyvet vettek kezükbe utoljára. 7-en olvastak kortárs magyar szerzőktől, mint például Márai Sándor, Wass Albert. Népszerűek Paul Coelho könyvei, ezeket 6 diák említette. 7 hallgató olvasott pszichológiai témájú könyvet, itt többen említették Csernus Imre

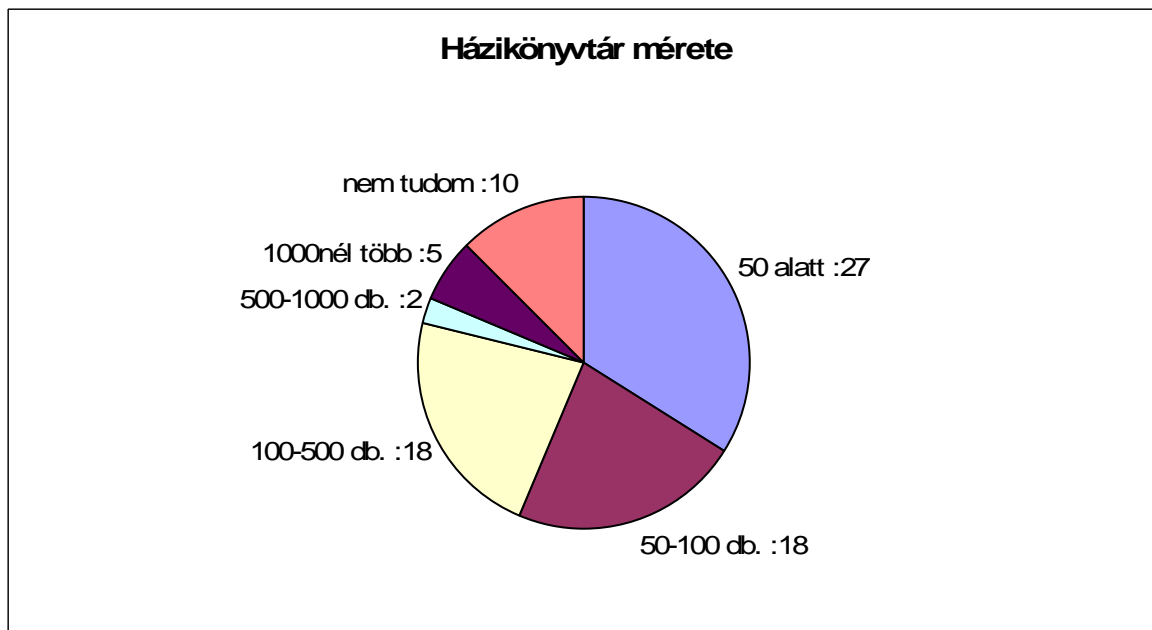
könyveit, vagy valamilyen testbeszéddel kapcsolatosat. 4-en olvastak klasszikus magyar irodalmat, például Gárdonyi Gézáról.

Ezután arra kértem a hallgatókat, hogy említsék meg az egyik legemlékezetesebb olvasmányukat. 15 hallgató nem válaszolt, 5-en írták, hogy nem emlékeznek, vagy nincs ilyen. 14-en írtak szórakoztató jellegű irodalmat. 9 hallgató kedvenc olvasmánya valakinek az igaz története. 7-en gyerekkori kedvencüket jelölték meg, ami gyakran első olvasmányuk volt, mint például Micimackó, Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, Lessie. Népszerű a fantasztikus irodalom, ilyen szintén 7 hallgató jelölt meg. 5-5-5 hallgató kedvence a klasszikus irodalomból való, az Egri csillagok, vagy Coelho valamelyik könyve. 2 hallgató szakmai jellegű, tanulással kapcsolatos könyvet jelölt meg.

Megkérdeztem a hallgatókat, hogy átlagosan hány könyvet olvasnak havonta.

A következő kérdés a házi könyvtár méretére vonatkozott. Az eredményeket az alábbi diagramm tartalmazza:

Ezt a kérdést két szempontból is meg lehet válaszolni. Egyrészt, hogy a hallgatónak hány saját használatú könyve van, illetve, hogy a családjának mennyi. Sokan ez utóbbit válaszolhatták meg. Találkoztam olyan irreális válasszal is, hogy 10.000 kötet van a könyvtárában.

Rákérdeztem a házi könyvtár tartalmára is. Az alábbi válaszokat adták.

Milyen tartalmú könyvek vannak a házikönyvtáradban?

Szakmai	19
Vegyes	15
Szépirodalom	14
Ismeretterjesztő	13
Regény	8
Szórakoztató	8
Lexikon, kézikönyv	4
Magyar szerzőktől	4
Ifjúsági, mese	3
Verses kötet	2

Az utolsó kérdés, a könyvekkel kapcsolatban, az volt h milyen gyakran vásárolják azokat. 5-en nem adtak választ.

Milyen gyakran vásárolsz könyveket?

Havonta	15
Ritkán	15
Félévente	14
2 havonta	12
Évente	9
Nagyon ritkán	4
Nem jellemző	4
Változó	2

A következő kérdéscsoportban a folyóirat olvasási szokásokat vizsgáltam. Először külön megkérdeztem, milyen napilapokat olvasnak rendszeresen. 37 hallgató egyáltalán nem vesz a kezébe ilyet. A legnépszerűbb a Hajdú-Bihari Napló volt, 26 szavazattal. Ezt valamilyen bulvárlap követi, leggyakrabban a Blikket említették, 6 hallgató olvassa ezeket. 5 hallgató kíváncsi a Kelet-Magyarországra, 4-en a Nemzeti Sportra, 3-an a Magyar Nemzetre és ketten a Népszabadságra. Folyóiratokat még kevesebben olvasnak, 41-en semmilyen. 15 hallgató említett valamilyen mezőgazdasághoz köthető lapot, 7-en a HVG-t, 6-an női magazinokat, 4-en az Élet és Tudományt, 3-an a National Geographic-ot. Ezekon kívül több folyóirat kapott 1-1 szavazatot, mint például a Praktika, Élet és Irodalom, Szabad Föld, Figyelő, Chip Magazin, Playboy.

Az olvasással kapcsolatban, végül, arra kértem a hallgatókat, hogy hasonlítsák össze a jelenlegi olvasási szokásaikat a középiskolaival. Ezeket a válaszokat kaptam:

Mit gondolsz az olvasási szokásaidról a középiskolaihoz képest?

Nem változott	36
Többet olvasok, több lehetőség, megszerettem	14
Több szakirodalmat olvasok	11
Kevesebbet olvasok (idő)	9
Komolyabb könyveket is olvasok	7
Kevesebb regény	4
Több folyóiratot olvasok	3
Igen	2
Jobban olvasok (tecnikailag)	2
Saját magam választom meg	1

Ugyanezt megkérdeztem a jövőre nézve is. Megkérdeztem a hallgatókat arról, hogy mit gondolnak, hogyan fognak változni az olvasási szokásaik a diploma után.

Mit gondolsz, hogy fognak változni a diploma után?

Nem változik	32
Talán többet olvasok	15
Nem tudom	11
Kevesebb lehetőségem lesz (idő, kevesebb tanulás)	7
Többet fogok	4
Munkával kapcsolatban	4
Több folyóiratot fogok olvasni	3
Más témájút fogok olvasni	3
Több pénzem lesz rá	1

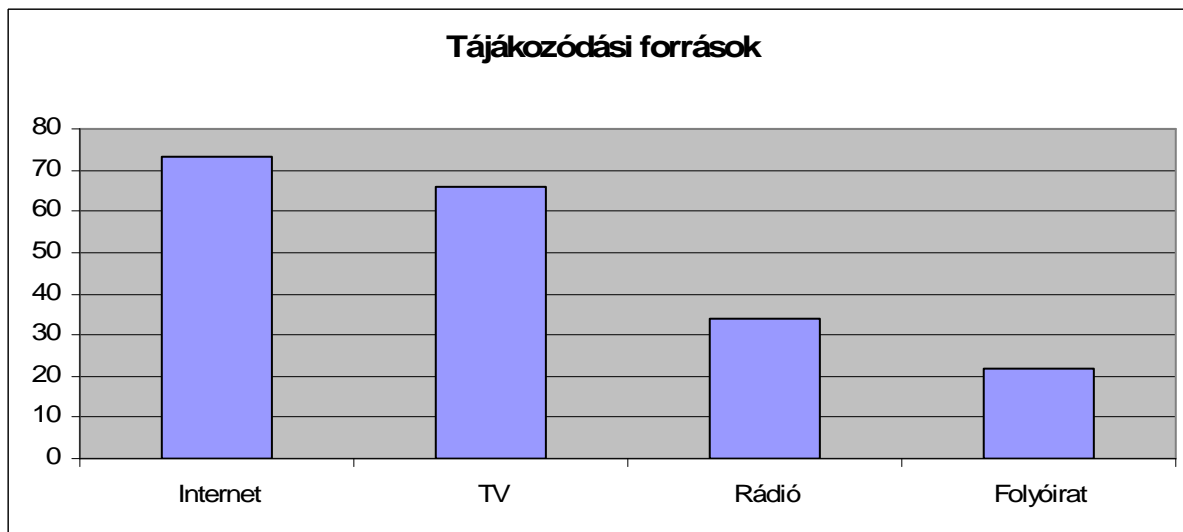
Megkérdeztem a hallgatókat, hogy milyen forrásokat használnak ismereteik bővítéséhez. Rangsorolni kellett a lehetséges forrásokat. Az eredményeket az alábbi táblázat mutatja:

Milyen forrásokat használsz szakmai ismereteid bővítésére?

	1esek	2es	3as	4es	5ös	átlag
Előadás	0	3	9	10	58	4,54
Segítség tanártól	23	25	23	9	0	2,23
Segítség hallgatóktól	5	4	27	27	17	3,59
Könyvtár	6	20	27	15	12	3,09
Tankönyv, jegyzet	1	7	14	20	38	4,09
Szakmai folyóirat	28	27	12	6	7	2,21
Internet	0	8	17	19	36	4,04

Várható módon, az előadások anyagát használják legtöbben a tanuláshoz, majd a tankönyv és az Internet a legnépszerűbb. Nagyon kevesen kérnek segítséget az oktatótól, vagy olvasnak szakmai folyóiratot. Az utóbbi kérdésre adott válaszok nem fedik az arra a kérdésre adott válaszokat, hogy milyen folyóiratot olvasnak. Ott 15 hallgató említette, hogy olvas mezőgazdasági lapokat.

Kíváncsi voltam arra, honnan tájékozódnak a hallgatók a hírekről, aktualitásokról. A megkérdezetteknek 4 válaszlehetőség közül kellett megjelölnie, hogy melyiket használják. Az eredményeket az alábbi grafikon mutatja.

Szinte mindenki, használja erre is az Internetet, illetve a tv is fontos forrás. A folyóirat olvasók száma kisebb, mint ahogyan említették, hogy rendszeresen olvasnak napilapot. 2 hallgató írta, hogy az ismerősei által is informálódik.

A könyvtárhasználati blokkban, először arra voltam kíváncsi, hogy milyen viszony alakult ki a hallgatókban középiskolai könyvtárral kapcsolatban. Ezért első kérdésem erre vonatkozott. 49-en voltak tagjai a középiskolai könyvtárnak, ők az alábbiakat nyilatkozták:

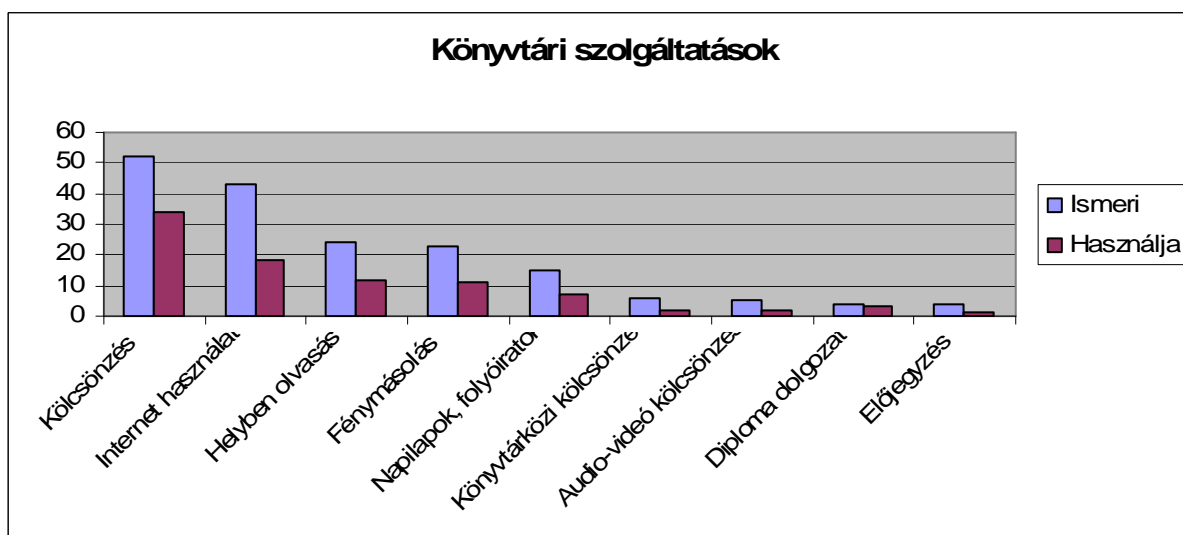
Mik voltak a tapasztalataid a középiskolai könyvtárban?

Megvolt minden, ami kellett	27
Ritkán használtam	7
Sokat segített a tanulásban	7
Szerettem oda járni	4
Nem volt meg minden, ami kellett	4
A könyvtáros nem volt segítőkész	1

Következő kérdés az volt, hogy jelenleg mely könyvtárak beiratkozott tagjai, illetve, hogy melyiket használják rendszeresen is a hallgatók. 14-en nem tagjai egy könyvtárnak sem.

Könyvtár	tag	Rendszeresen
Debreceni Egyetemi Könyvtár	44	23
Agrár Könyvtár	18	9
otthoni városi könyvtárak	17	3
megyei könyvtár (Debrecen)	6	2
debreceni városi könyvtárak	5	1
megyei könyvtár (Nyíregyháza)	2	
B. Gy. Főiskola Könyvtára (Nyíregyháza)	1	

Kíváncsi voltam, hogy milyen könyvtári szolgáltatásokat ismernek a hallgatók. 15-en nem írtak semmit, pedig legalább a kölcsönzést, helyben olvasást mindenki ismerheti. Az eredményeket az alábbi grafikon tartalmazza.

Ezen kívül 1-1 hallgató említette a tanulást, kézi könyvtárat, hírlevelet és volt olyan is, aki „melegedni” jár oda. Manapság az Internetet ugrásszerűen megnőtt. Nagy Attila 1988-as vizsgálatában még hátul áll. Ezt kihagyva, nála is ugyanez az első 3 legismertebb szolgáltatás. Pozitív különbség meg a könyvtárközi kölcsönzés, az akkori listában utolsó helyen áll.

Érdekesnek tartottam megvizsgálni, mennyire ismerik a könyvtárhasználattal kapcsolatos kifejezéseket. Először az MNB feloldását kérdeztem meg. Csak 3 hallgató ismerte, 26-an adták válaszként a Magyar Nemzeti Bankot, ami ugyan szintén helyes válasz lehetne, de nem illik a kérdéskörbe. Az OPAC-ról már 6-an tudták, hogy online katalógus. 2 hallgató szerint az Olajtermelők Országos Szövetsége lenne. A következő fogalom az ETO jelzet volt, 6-an tudták, hogy

tartalmat jelöl, a nyilvántartást segíti. Itt ötletként a győri ETO focicsapat szerepelt. A bibliográfiát ismerik a legtöbben. 19-en tudták, hogy irodalomjegyzék, 3-an tippeltek valamilyen könyvekkel foglalkozó tudományágra, illetve 1 hallgató szerint vallási ismeret. Az utolsó fogalom a referáló folyóirat volt. 7-en írták, hogy beszámoló, bemutató folyóirat. Eléggé szomorú, hogy ilyen kevesen tudták a válaszokat. Már középiskolában tanítani kellene könyvtárhasználati ismereteket, ám ha itt nem is, a felsőoktatásban biztosan találkozniuk kellett volna velük.

3.6. Kultúra

A kérdőívem legutolsó kérdésében megkértem a hallgatókat, hogy értékeljék a kultúrához való viszonyukat. 9-en nem írtak semmit. A többiek az alábbi válaszokat adták.

Mit gondolsz a kulturálódási szokásaidról?

Megfelelő	27
Nem, hiányzik, csak kevés az időm	11
Lehetne több is, van mit csiszolni	10
Nem, de szeretnék rajta változtatni.	5
Nem fektetek rá túl nagy hangsúlyt, de nekem elég.	5
Nem, nincs rá pénzem	4
Igen, teljes mértékben	4
Változó, sokmindentől függ	2
Nem érdekel a kultúra, nem foglalkozok vele	2

Összesen a hallgatók 40%-a írta, hogy szeretne pozitív irányban változtatni a szokásain. Viszont szomorú, hogy 2 hallgatót egyáltalán nem érdekel.

4. Összefoglalás

Kutatásom elemzése során, néhány helyen hiányosságokat találtam. Ezeken több szempontból is lehetne változtatni, de ehhez a különböző intézmények, befolyásoló tényezők tudatos odafigyelésére lenne szükség. A családnak ebből a szempontból már nincs jelentősége. Ami nem alakult ki a hallgató kiskorában, nem látja a szülőktől, annak változtatására később még kevesebb lehetősége van. Viszont, fontosnak tartanám például a közoktatáson belül a könyvtárak szerepét. Ez érvényes a közkönyvtárakra is. Először szükség lenne az igények, állapot felmérésére. Különböző PR tevékenységekkel kell népszerűsíteni a lehetőségeket, rendezvényeket. Ugyanígy fontos szerepe lehet a felsőoktatási intézmény, kollégiumok által szervezett programoknak.

Az agrár képzésre való jelentkezés sem népszerű már, mivel jövőképe nem jelent húzóerőt. Felbomlóban van az agrárkultúra, kevesebb munkaerőre van szükség, magasabb a munkanélküliség. Másrészt a társadalom se hat ösztönzőleg értelmiségképzésre. Nem erősíti a tudományhoz való hozzáállást, csökken a tudás értéke.

A kutatásom alapján, összességében elmondható, hogy kevés hallgatóban van elhivatottság-tudat, a szakmája iránt. Enélkül nehezebben lesznek jó szakemberek. A megkérdezettek saját bevallásuk szerint szívesen olvasnak, sportolnak, emellett gyakran néznek tévét, vagy éppen tanulnak. Szeretnek szórakozni járni, művelődni, de sokan időhiány miatt, nem tudnak annyit, amennyit szeretnének, általában inkább az utóbbi rovására. Gyakran betársul emellé a hallgatók szűkös anyagi helyzete is. Sokan úgy gondolják, diploma után ezen pozitív irányba tudnak majd változtatni. Kedvelt tevékenységek között tartják számon a színházat, bár ritkán járnak. Népszerűek még a kiállítások, múzeumok és a korosztályra fokozottabban jellemzően a könnyűzenei programok. A hallgatók leggyakrabban szórakozás miatt olvasnak, de fontos számukra a szakmai fejlődés is. A megkérdezettek rendelkeznek saját házikönyvtárral, sokan használják a családit is. Viszonylag kevesen olvasnak napilapokat, de sokan tájékozódnak az Internetről. A válaszadók 78%-a tagja az egyetemi könyvtárnak és fele ennek használja rendszeresen, amit kevésnek tartok,

tekintve, hogy ők felsőoktatási hallgatók. A könyvtárhasználati ismereteik rendkívül hiányosak. A hallgatók 40%-a nincs megelégedve kultúrálódási szokásaival, szeretnének javítani rajta.

5. Felhasznált irodalom

Önálló kötetek:

1. Durkó Mátyás: Társadalom, felnőttnevelés, önnevelés. –Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998
2. Kormos Sándor: A művelődés intézményei és szervezetei. –Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, É. n.
3. Szentirmai László, Vágvolgyi András: A József Attila Tudományegyetem hallgatóinak művelődési szokásai. –Budapest: Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont, 1970.
4. Tőkéczi Ilona: Miskolci egyetemisták kulturális orientációja. Bolyai Füzetek. - Pedagógiai Szociológiai Tanulmányok, H. n. 1990.

Cikkek, tanulmányok:

5. Bocsi Veronika: Hallgatók idő-felhasználási mintázatai = Educatio, 2005. 2. sz. 429-433. p.
6. Czeglédi Sándor: Számítógép- és Internet-használat elsőéves veszprémi egyetemisták körében =Iskolakultúra, 2001. 11. sz. 68-75. p.
7. Dövényi-Nagy Tamás: Gazdasági agrármérnök hallgatók internetezési szokásai és domainválasztási preferenciái = Agrártudományi közlemények, 2004. 13. sz. 134-137.p.
8. Kóródi Márta: Lányok előnyben? Hallgatók olvasásszociológiai vizsgálata két felsőoktatási intézményben = Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2006. 6. sz. 41-48. p.
9. Kovácsné Tóth Ágnes: Pályaválasztási motiváció értékrendi alapjai diplomásápoló- és tanárképző főiskolai hallgatók körében = Orvosi hetilap, 2008. 34. sz. 1601-1608. p.
10. Lakner Zoltán, Vizvári Béla, Hajdu Istvánné, Kocsondi József: Hogyan gondolkodnak, tanulnak, élnek napjaink egyetemi-főiskolai hallgatói? I. = Magyar felsőoktatás, 2002. 8. sz. 46-48. p.

11. Lakner Zoltán, Vizvári Béla, Hajdu Istvánné, Kocsondi József: Hogyan gondolkodnak, tanulnak, élnek napjaink egyetemi-főiskolai hallgatói? II. = Magyar felsőoktatás, 2002. 9. sz. 51-55. p.
12. Lenhardt Ildikó: Az egyetemisták olvasási szokásai = Tudásmenedzsment, 2006. 1. sz. 73-86. p.
13. Miklós Györgyi: Egyetemisták, főiskolások tanulási szokásai = Educatio, 1997. 4. sz. 761-763. p.
14. Nagy Attila: Diplomagyár és/vagy értelmiségképzés. Főiskolai és egyetemi hallgatók olvasási kultúrája, könyvtárhasználati szokásai = Könyvtári figyelő, 1998. 3-4. sz. 432-443. p.
15. Nagy Péter Kristóf: Nappali tagozatos hallgatók internet-használati szokásai elitszociológiai szemszögből = Pedagógiai műhely, 2009. 1. sz. 5-25. p.
16. Sebőkné Lóczi Márta: A tanítójelöltek szabadidős tevékenységei mintázatai = Educatio, 2005. 2. sz. 423-429. p.
17. Sinóros-Szabó Botondné: Mit olvasnak a hallgatók a Nyíregyházi Főiskolán? - Olvasottsági szint mérése és értékelése számítógép segítségével = Agrárkönyvtári hírvilág, 2002. 3. sz. 4-26. p.
18. Steinerné Szűcs Éva: Miskolci egyetemi hallgatók könyvtárhasználati szokásai = Könyvtári Figyelő, 2000. 3. sz. 374-384. p.
19. Suppné Tarnay Györgyi: Könyvtárszakos egyetemi hallgatók könyvtárhasználati kultúrája, könyvtárképe tanulmányaik elején = Könyv és könyvtár: Kovács Máté emlékének, 18. Debrecen: KLTE, 1997. 141-149. p.

6. Függelék

Kérdőív

Kérem segítséged az alábbi kérdőív kitöltéséhez, mely a debreceni egyetemisták művelődési szokásait vizsgálja. Legtöbb helyen több válasz is lehetséges. Jelöld x-szel a válaszaidat! Ha bármelyik kérdéshez hozzáfűznivalód, megjegyzésed lenne, a válaszon kívül, írd a kérdés mellé! Segítségedet előre is köszönöm: Rácz Anikó

Általános adatok:

Nemed: férfi
 nő

Tartózkodási helyed:

- Debreceni
- Kollégium
- Albérlet
- Bejáró
- Egyéb:

Ha nem Debrecen a lakóhelyed, melyik városban laksz? .....

Melyik városba jártál középiskolába? .....

Milyen irányú középiskolába jártál? .....

Szüleid végzettsége:

- Édesapád 8 általános
 Szakmunkásképző
 Szakközépiskola
 Gimnázium
 Felsőoktatás

- Édesanyád 8 általános
 Szakmunkásképző
 Szakközépiskola
 Gimnázium
 Felsőoktatás

Tanulmányi adatok:

Szakod: .....

Évfolyamod:.....

A tantervi kötelezettségeiden túl részt veszel szervezett oktatásban? Miben?

.....
.....

Tagja vagy valamely egyetemi klubnak, körnek? Melyiknek?

.....

És az egyetemen kívül?

.....

Mik voltak a kedvenc tárgyaid, érdeklődési köreid középiskolában?

.....
.....

Miért iratkoztál az egyetemre? Miért pont erre a szakra?

.....
.....

Milyen vágyaid, céljaid vannak a szakmában?

.....
.....

Szórakozás, szabadidő:

Dolgozol tanulás mellett? Hol?

.....

Általában mivel töltöd estéidet?

.....
.....
.....

Mivel foglalkozol legszívesebben?

.....
.....

Naponta mennyi időt foglalkozol az alábbi tevékenységekkel?

- ..... TV nézés
- ..... Rádióhallgatás
- ..... Zenehallgatás
- ..... Olvasás
- ..... Internet, számítógép
- ..... Tanulás, házi feladat

Milyen műsorokat nézel meg a tévében?

.....
.....
.....

Milyen műsorokat hallgatsz a rádióban?

.....
.....

Mire használod a számítógépet, Internetet?

- Programozás
- Tanulás
- Játék
- Filmnézés
- Zenehallgatás
- Böngészés, olvasás
- Email, MSN, chat, stb.
- Egyéb: .....

Sportolsz valamit? Mit? Milyen gyakran?

.....
.....

Az elmúlt héten hányszor, hova mentél szórakozni, ill. művelődni?

.....
.....
.....
.....

Milyen gyakran jársz az alábbi rendezvényekre? (1-soha, 5-gyakran)

- ... Hangverseny
- ... Koncert (könnyűzenei)
- ... Színház
- ... Múzeum, kiállítás
- ... Mozi
- ... Könyvtári rendezvény

Változott ez a középiskolához képest? Miben?

.....
.....
.....

Hogyan képzeled a kulturális programok látogatását a diploma megszerzése után?

.....
.....

Milyen kulturális programokat kedvelsz?

.....
.....

Milyen kulturális programokon vennél részt, ha lenne lehetőség (de nincs)?

.....
.....

Mi volt a legemlékezetesebb kulturális élményed?

.....
.....
.....

Mit gondolsz az egyetem kulturális, szabadidős lehetőségeiről?

- Nem különösebben foglalkozol vele (nincs időd/ nem érdekel)
- Néha kihasználod
- Sokoldalú, bőven kielégíti az igényeidet
- Hiányolsz programokat, pl.: .....

És a városéról?

- Nem különösebben foglalkozol vele (nincs időd/ nem érdekel)
- Néha kihasználod
- Sokoldalú, bőven kielégíti az igényeidet
- Hiányolsz programokat, pl.: .....

Olvasás, könyvtárhasználat:

Mi alapján választasz olvasmányt? (Karikázd be azokat, amik befolyásolnak!)

- Oktató/ könyvtáros/ szülő/ barát ajánlotta
- Kötelező/ ajánlott irodalom
- Máshol olvastál róla
- Munkához/ szakodhoz/ érdeklődési körödhöz kapcsolódik
- Egyéb: .....
- .....

Milyen gyakran szerzed be olvasmányaidat az alábbi helyekről? (1-soha, 5-gyakran)

- ... Könyvesbolt
- ... Könyvtár
- ... Ismerős
- ... Egyéb:.....

Milyen okok miatt olvasol? (1-nem fontos szempont, 5-fontos)

- ... Szakmai fejlődés
- ... Szórakozás, kikapcsolódás
- ... Művészi érték
- ... Érdeklődés, művelődés, új ismeretek
- ... Egyéb:.....
- .....

Milyen témájú könyveket olvasol leginkább?

.....
.....

Melyik három könyvet vetted kezvedbe utoljára? (szerző, cím)

.....
.....
.....

Mi volt az egyik legemlékezetesebb olvasmányod?

.....
.....
.....

Átlagosan hány könyvet olvasol egy hónap alatt? ....

Házi könyvtárad kb. hány kötetet tartalmaz? Milyen tartalmúak?

.....
.....

Milyen gyakran vásárolsz könyveket? .....

Milyen napilapokat olvasol?

.....
.....
.....

Milyen heti- és folyóiratokat olvasol?

.....
.....
.....

Változtak az olvasási szokásaid a középiskolához képest? Miben? Miért?

.....
.....
.....

Mit gondolsz, ez fog változni a diploma után? Miben?

.....
.....
.....

Milyen gyakran használod az alábbi forrásokat szakmai ismereteid bővítésére?
(1-soha, 5-gyakran)

- ... Előadás anyaga
- ... Segítség tanártól
- ... Segítség hallgatóktól
- ... Könyvtár
- ... Tankönyvek, jegyzetek
- ... Szakmai folyóiratok
- ... Internet
- ... Egyéb:.....

Honnan tájékozódsz a hírekről, aktualitásokról?

- Folyóirat
- TV
- Rádió
- Internet
- Egyéb:.....

Tagja voltál a középiskolai könyvtárnak? Tapasztalataid?

.....
.....

Mely könyvtárakba vagy beiratkozva? Ezekből karikázd be, ahova gyakrabban jársz!

.....
.....
.....

Milyen könyvtári szolgáltatásokat ismersz? Karikázd be azokat, amiket használni is szoktál!

.....
.....
.....
.....

Tudod-e mit jelentenek az alábbi kifejezések?

- MNB .....
- OPAC .....
- ETO jelzet.....
- Bibliográfia.....
- Referáló folyóirat .....

Kultúra

Hogyan értékeled a kultúrához való viszonyod? Kielégítenek-e kulturális szokásaid?

.....
.....
.....
.....

8. Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani témavezetőmnek, Suppné Dr. Tarnay Györgyi tanárnőnek a dolgozat megírásához nyújtott útmutatásáért, hasznos tanácsaiért, támogatásáért és töretlen bizalmáért. Továbbá köszönettel tartozom a Debreceni Egyetem Agrár- és Mezőgazdasági Tudományok Centrumának, Nádas Zsuzsánna könyvtárvezető-asszonynak, hogy engedélyezte, hogy a kutatásomat a könyvtárban végezzem. Köszönettel tartozom az ott dolgozó könyvtárosok segítőkészségéért, illetve a vizsgált hallgatói csoportnak a kitöltésben nyújtott segítségükért.